

הרשות למשפט,
טכנולוגיה ומידע
(רמו"ט)

רשם מאגרי מידע
דו"ח לשנת 2014

מדינת ישראל
משרד המשפטים

דבר מנכ"לית משרד המשפטים

הדו"ח השנתי של רשם מאגרי מידע ברשות למשפט, טכנולוגיה ומידע (רמו"ט) מספק הזדמנות להתוודע לתהליכים להם שותפה רמו"ט ולהישגיה בתחום הגנת הפרטיות והפעילות במרחב הטכנולוגי.

הזכות לפרטיות היא זכות יסוד בדמוקרטיה הישראלית. הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע (רמו"ט) היא הרגולטור בתחום הגנת המידע האישי בישראל, וקידום הזכות לפרטיות נמצא בליבת פעילותה. תחום הגנת הפרטיות אף קשור קשר ישיר ליסוד מרכזי בחזונו של משרד המשפטים וביעדיו - ההגנה על זכויות האדם. בהתאם, הזכות לפרטיות מקודמת גם בפרויקטים כלל משרדיים, כאשר לאחרונה הוביל משרד המשפטים פעילות חינוכית ומשפטית שתכליתה התמודדות עם תופעות בריונות והפצת תכנים פוגעניים ברשתות החברתיות.

הדו"ח השנתי של רמו"ט לשנת 2014 מציג את עשייתה המשמעותית והחשובה בערוצי הפעילות השונים. ראשית, לצד פעילותה השוטפת לרישום מאגרי מידע ופיקוח עליהם, יוזמת רמו"ט פעילות אכיפה בתחום הגנת הפרטיות, ובהקשר זה ראוי לציין גם את השתלבותה בניהול חקירות בעבירות הקשורות בפגיעה בפרטיות. שנית, בולטת עשייתה הפנים ממשלתית של רמו"ט בליווי פרויקטים ממשלתיים, המבוססים על פתרונות טכנולוגיים, בכל הקשור להיבטי הגנת הפרטיות. שלישית, ראוי להדגיש את חשיבות פעילותה של רמו"ט בקידום החקיקה בתחום הגנת הפרטיות והתאמתה לסטנדרטים הבינלאומיים הנדרשים לשם יצירת קשרי מסחר, הנסמכים על העברת מידע בין מדינות. קידום החקיקה נעשה, כמובן, לצד יעוץ משפטי שוטף בסוגיות שונות המתעוררות בתחום הגנת הפרטיות. לבסוף, בולטת גם השתתפותה של רמו"ט בפורומים בינלאומיים ותרומתה לגיבוש ההבנות הבין-מדינתיות המתגבשות בתחום זה.

ככל יחידות המשרד, נדרשת רמו"ט להתאים עצמה לחזונו של המשרד וליעדיו בתחומים השונים, ביניהם שיפור השירות לציבור. כיחידה האמונה על מתן השירות בתחום רישום מאגרי המידע, יזמה רמו"ט, במהלך השנה החולפת, תהליכים לשיפור השירות בתחום זה, העולים בקנה אחד עם יעדיו של משרד המשפטים. תהליכים אלה אף הביאו לחיסכון במשאבים ולהתייעלות.

נוכח התפתחויות טכנולוגיות ומשפטיות דרמטיות בתחום הגנת הפרטיות, ובשל האיומים הגוברים על הזכות לפרטיות בישראל ובזירה הבינלאומית, קיימת חשיבות רבה בהתאמת פעילותה של רמו"ט לקראת התמודדות עם האתגרים הקיימים והצפויים לה. על רקע האמור, שוקד משרד המשפטים על הבניית תהליכי תכנון ומגבש אסטרטגיה להמשך פעילות היחידה, בליווי הנהלת המשרד.

אני מברכת על העשייה בשנה החולפת, ומאחלת לעובדי הרשות הצלחה בהתמודדות עם האתגרים העומדים לפתחם. אני מודה לעו"ד אלון בכר על ניהול היחידה בשנה החולפת, ומאחלת לו הצלחה רבה בגיבוש תכנית פעילותה של הרשות ובקידומה כגורם מרכזי בתחום הגנת הפרטיות.

בברכה,

אמי פלמור

תוכן העניינים

א. דבר ראש הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע 5

ב. עיקרי הדו"ח 7

ג. דין וחשבון של רשם מאגרי מידע לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 על פעולות האכיפה והפיקוח בשנת 2014 10

מבוא 10

פניות ציבור 12

רקע 12

דרכי המצאת הפניות לרמו"ט 12

נתונים 12

אסדרה באמצעות תהליך רישום מאגרי מידע 14

מבוא 14

שיפור רמת השירות לעניין ניהול פנקס מאגרי המידע 15

נתונים לשנת 2014 15

אכיפה מנהלית ופיקוח 17

מבוא 17

נתונים לשנת 2014 18

דוגמאות לתיקי פיקוח 19

פיקוח על פרויקט ממשלתי - תעודת הזהות החכמה והמאגר הביומטרי 22

פעילות החקירות והאכיפה הפלילית 24

מבוא 24

תיק דף חלק 24

פרשת ההאקר הסעודי (OXOMAR) 25

תיק פספורט 26

המעבדה הפורנזית. 26

פעילות משפטית. 27

תיקון ועדכון חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו. 27

ליווי הפעילויות השונות הנעשות ברשות וסיוע להן. 27

סיוע משפטי של רמו"ט לגופים חיצוניים, גיבוש עמדתה בנושאים שונים ומעורבותה בפרויקטים ציבוריים בשנת 2014 28

פעילות לקראת הבחירות לכנסת ה-20 30

פעילות במישור הבינלאומי. 32

חברות בפורומים בינלאומיים 32

הכנס הבינלאומי ה-36 של נציבי הגנת מידע ופרטיות. 34

כנס שיתוף פעולה בינלאומי באכיפה 34

א. דבר ראש הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע

אני מתכבד להגיש לעיונכם את דו"ח רשם מאגרי מידע ברשות למשפט, טכנולוגיה ומידע (רמו"ט) על פעולות האכיפה והפיקוח בשנת 2014.

על פי סעיף 10א לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, על המועצה להגנת הפרטיות להגיש אחת לשנה לוועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת דו"ח שהכין רשם מאגרי המידע על פעולות האכיפה והפיקוח של הרשות, בצירוף הערותיה. הלכה למעשה לא הייתה המועצה פעילה מסוף שנת 2012. פעילות המועצה חשובה לאין שיעור, והיא עשויה לתרום רבות, הן להגנת הפרטיות בישראל והן לקידום פעילות רמו"ט. בימים אלה מחדשת המועצה את פעילותה, וברצוני לברך על כך, ולאחל לה ולרשות פעילות משותפת ופורה לקידום טובתו של הציבור כולו והזכות לפרטיות בישראל.

הזכות לפרטיות היא בעלת מעמד חוקתי, היא זכות אדם בסיסית לחיי רווחה, והיא חיונית לפיתוח האני הפנימי ולמימוש העצמי. אדם זקוק לדל"ת אמותיו, למרחב אישי וחופשי מהתערבות, על מנת שיוכל לקרוא תיגר על מוסכמות, ליצור את עולמו הפרטי ולתת ביטוי ייחודי לאישיותו. הצורך בפרטיות מלווה אותנו בכל מעגלי החיים - בבית, בעבודה, במערכות היחסים שלנו, בהידברותנו עם הממשל - לאורך כל חיינו. האדם זקוק לחיץ בין הספֵרה הפרטית שלו לבין החברה. עינה הפקוחה של המדינה ועינו של הזולת עלולות לפגוע ביכולתו להתנהל מתוך תחושת חופש, וללא מעורבות והשפעה של גורם חיצוני.

מאפיין ייחודי של תחום ההגנה על הזכות לפרטיות הוא קצב השינויים המהיר בטכנולוגיה, לרבות במערכות המידע הממוחשבות; העולם הטכנולוגי בכלל ותחום המידע בפרט מתקדמים ומשתנים בצעדי ענק. כך גם היקף מאגרי המידע שבהם מנוהל מידע אישי בישראל גדל מדי שנה במכפלות, ואף הפרות החוק ו"פשיעת המידע" הולכות וגוברות. כלי הפרות החוק משתנים תדיר, ועקב כך חלה עלייה בסיכונים ובפוטנציאל הנזק. המציאות מלמדת שדליפת מידע רגיש, גישה לא מורשית למאגרים ושימוש במידע מתוכם למטרות זרות הופכים שכיחים יותר ויותר. זאת ואף זאת, בעידן הנוכחי רבות מהפעילויות שלנו מקוונות, ומטבע הדברים ההסתברות שיהיו גלויות גבוהה יותר.

במרחב הפעילות של רמו"ט התרחשו לאחרונה שינויים, הן בזירה המקומית והן בזירה הבינלאומית. בזירה הבינלאומית נמצא האיחוד האירופי בישורת האחרונה של חקיקת רפורמה במשטר פרטיות המידע. עם כניסתה לתוקף של הרפורמה (שנתיים מיום פרסומה הרשמי), ייכון במדינות האיחוד משטר פרטיות מחמיר יותר, שיטיל עליהן חובות גדולות יותר המותאמות לאתגרים החדשים של עידן המידע. ברפורמה ניתן דגש לחיזוק מעמדה של הרשות הלאומית להגנת מידע אישי בכל מדינה-חֶבֶרָה, ובמיוחד לדרישה שתובטח לרשות עצמאות מוחלטת בהפעלת סמכויותיה. הסטנדרט החדש שמציבה הרפורמה האירופית יהיה התשתית למסחר בינלאומי וליזמות הכרוכים בעיבוד מידע אישי, ולכן הקפדה על הגנה הולמת על מידע אישי היא אינטרס לאומי, הן מההיבט הכלכלי והן מההיבט התדמיתי. לפעילות רמו"ט, רשות הגנת המידע האישי בישראל, חשיבות מכרעת בהקשר זה.

במישור המקומי, בשנים האחרונות, ובשנה האחרונה במיוחד, נמצא קידום ההגנה הלאומית במרחב הסייבר על סדר יומה של הממשלה בכלל ושל ראש הממשלה בפרט. בקרב מקבלי ההחלטות, הן ברמה הלאומית והן ברמת הגופים הממשלתיים הרלוונטיים, יש הכרה ברורה בצורך להעצים משמעותית את כלל הגורמים המטפלים בהגנה על מרחב הסייבר ובמידע האצור העובר ברשת. מדינת ישראל, כמעצמת סייבר, עתידה ועלולה לטשטש את הגבולות בין מרחב אזרחי למרחב ביטחוני, ועל כן יש להגדיר בצורה ברורה, חד משמעית ומראש את הכלים הנכונים כדי לשמור על האיזונים הנכונים למשימת ההגנה הלאומית. בהקשר זה ממלאת רמו"ט תפקיד חיוני בשמירה

על פרטיותם של האזרחים ובעיצוב הסייגים על יכולתם של הגופים הרלוונטיים להשתמש במידע הפרטי של האזרחים. לתפקיד זה נודעת חשיבות גם מבחינת דעת הקהל הציבורית ומעמדה של מדינת ישראל בעולם, והוא מקבל משנה תוקף בעת הזאת, שבה מדינות העולם בוחנות בזכוכית מגדלת את מעשינו בפריזמה של שמירה על חירויות האזרח.

רמו"ט ועובדיה מתמודדים יום יום עם אתגרים חדשים העומדים לפתחנו, ועל רקע השינויים העצומים מסביב, אנו בוחנים מעת לעת מהי הדרך המיטבית להגשים את ייעודנו ולמלא את תפקידנו בעולם מידע המשתנה תדיר.

בדו"ח זה מפורטת פעילות הפיקוח והאכיפה המגוונת של הרשות בשנת 2014. בשנת 2015 המשיכה הרשות בפעילות נרחבת, ובכלל זה טיפלה בתופעה של סחר ושימוש בלתי חוקי במידע אישי (הכולל, בין היתר, מידע רפואי, כלכלי, ביומטרי או גנטי, מידע על הרגלי צריכה ועוד) כדי למגרה. כמו כן בחנה הרשות עשרות הצעות חוק וטיוטות תקנות העוסקות בסוגיות איסוף ועיבוד מידע אישי והעירה להן הערות. היא סיפקה מענה לעשרות פניות של משרדי ממשלה ורשויות ציבוריות שביקשו לקבל את חוות דעתה על היבטים של פרטיות וטכנולוגיה בפעילותם השוטפת או ביוזמות ייחודיות. עובדי הרשות היו חברים בוועדות ציבוריות ובצוותים בין משרדיים (לדוגמה המועצה הלאומית לבריאות דיגיטלית וחדשנות בשירותי הרפואה והוועדה המייעצת, המפקחת על התנהלות תקופת המבחן של פרויקט התיעוד החכם, ובוחנת, בין היתר, את נחיצות המאגר הביומטרי ואת תכולתו). הם השתתפו בתריסר פרויקטים ממשלתיים מורכבים ורחבי היקף, ובהם פרויקט ישראל דיגיטלית. בשנת 2016 הרשות מתעתדת להגביר את פעילויות האכיפה ולהמשיך לפעול ביתר שאת למיגור תופעות שליליות והפרות חוק בתחום המידע האישי. נפעל גם ללא לאות לפרסום הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 12) (סמכויות אכיפה), אשר מטרתה המרכזית היא עדכון ושיפור יכולות הפיקוח והאכיפה של רמו"ט, כדי לתת מענה הולם לסיכונים הגוברים האורבים לזכות לפרטיות בעידן המידע. הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה בכנסת ה-18, אולם הדיון בה לא נסתיים גם במהלך כהונתה של הכנסת ה-19, ולכן לא ניתן היה להחיל עליה דין רציפות. הדרישה בהצעה היא לסט כלים בסיסיים, שיאפשרו לרשות אכיפה אפקטיבית ומודרנית כדי שתוכל למלא את תפקידיה ואת ייעודה; ההצעה חיונית אפוא לעבודה תקינה של הרשות.

רמו"ט היא הגוף היחיד המומחה בטיפול בתחום הגנת מידע אישי במאגרי מידע ממוחשבים, וזו משימתה החשובה, הייחודית והעיקרית. רק בידיה הראייה הרחבה ומבט העל בכל הנוגע להפרות החוק הנעשות במאגרי מידע, ולהיבטים השונים של החובה לשמור על הזכות לפרטיות. רמו"ט פועלת כדי שההגנה על הפרטיות תקבל מקום מרכזי במארג האכיפה של הזכויות והחובות שבספר החוקים.

אני מבקש להודות אישית לכל עובדות ועובדי רמו"ט על מסירותם הגדולה, על מקצועיותם, על עבודתם הנאמנה ועל מחויבותם לשמירה על ערך הפרטיות.

אלון בכר,

ראש הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע
רשם מאגרי מידע

ב. עיקרי הדו"ח

הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע (רמו"ט) היא הרשות להגנת המידע האישי בישראל. הרשות אמונה על הגנת מידע אישי במערכות ממוחשבות מכוח חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן חוק הגנת הפרטיות) ועל ביצורה של הזכות החוקתית לפרטיות. לתכלית זו היא מפעילה משטר רגולציה, לרבות אכיפה מנהלית ופלילית, על כלל הגופים בישראל, פרטיים וציבוריים כאחד, המחזיקים או המעבדים מידע אישי (מאות אלפי גופים, המחזיקים מידע על כלל אזרחי ישראל). רמו"ט היא גם רגולטור וגוף מפקח ואוכף על פי חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002 וחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001.

הרשות פועלת במספר אפיקים מרכזיים: רישוי, פיקוח, פעילות משפטית ואכיפה מנהלית ופלילית. מלבד זאת הרשות מעורבת בפעילות נרחבת במישור הבינלאומי, נותנת מענה לפניות ציבור, עורכת כנסים והרצאות לקהלים שונים בתחום הגנת המידע האישי, ועובדיה חברים במספר רב של ועדות וצוותי עבודה ציבוריים.

דו"ח זה סוקר את הפעילות הענפה והמגוונת של רמו"ט בתחום הגנת המידע האישי (ליבת הפעילות של הרשות) לשנת 2014. מעבר לעבודתה השוטפת פעלה רמו"ט בשנה זו להבנייתם ולמיסודם של שיתופי הפעולה עם גופים שונים, ביניהם רגולטורים מגזריים, גורמי ביטחון ואכיפה ומטה הסייבר הלאומי, כדי לפעול מול הגורמים השונים במשק בהרמוניה ובסינרגיה.

בהיותה מוקד ידע לשירות הציבורי בכללו, ליוותה הרשות מספר פרויקטים ממשלתיים מורכבים ורחבי היקף, וייעצה להם; בשנים האחרונות תופסים תאוצה פרויקטים ממשלתיים מבוססי יישומים טכנולוגיים. למעשה, כיום כמעט כל פרויקט ממשלתי כרוך בהיבטים טכנולוגיים המעלים שאלות של פרטיות ועיבוד מידע אישי, אותן חיוני לבדוק כבר בשלב הייזום. לפיכך, מעורבותה של רמו"ט בשלב זה היא הכרחית, כדי להנחות, לקדם ולאשר את המתווה למימוש הפרויקט. לדוגמה: בשנת 2014 ליוותה רמו"ט את פרויקט המסלקה הפנסיונית של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. במסגרת זו היא פיקחה על הפרויקט בהיבט של גיבוש האפיון שלו כפרויקט המיישם מראש עקרונות תכנון לפרטיות ובהיבט של יישום אמצעי אבטחת מידע. רמו"ט המשיכה לטפל בפרויקט כמענה לפניות האגף לקבל מראש את אישורה, לשנות או להוסיף שירותים ואמצעים אשר עתידים להיות מיושמים בפרויקט, ואשר עשויים להשליך על רמת עמידתו בחובות מכוח חוק הגנת הפרטיות, הן מבחינת השימושים במידע והן מבחינת אבטחת המידע. דוגמה אחרת היא פיקוח על הפרויקט הממשלתי של תעודת הזהות החכמה והמאגר הביומטרי. ראש רמו"ט מונה בידי שר הפנים כחבר בוועדה המייעצת, המפקחת על תקופת המבחן, שנועדה לבחון את נחיצות קיומו של מאגר מידע ביומטרי בישראל, כחלק מניהול מרשם האוכלוסין, את מטרותיו, את היקף המידע שיש לשמור בו ואת אופן השימוש בו. הוועדה המייעצת מונתה, בין היתר, בשל המחאה הציבורית נגד הקמת המאגר, משיקולים של פגיעה בפרטיות אזרחי ישראל. במסגרת הליך הפיקוח נערכו דיונים, שבמהלכם הופיעו לפני הוועדה נציגי רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול, נציגי הרשות לניהול המאגר הביומטרי, נציגים משרדי ממשלה שונים, מומחים, יועצים, אנשי אקדמיה וגורמים רלוונטיים אחרים. הוועדה ערכה מספר סיורים באתרים שבהם הוחל פרויקט התיעוד הלאומי החכם, הונחו לפניה מסמכים רבים העוסקים בו, והיא קיבלה מספר החלטות בנוגע לסוגיות ליבה הכרוכות בפרויקט זה ובתקופת המבחן. תקופת המבחן נמשכה גם בשנת 2015. המלצות הוועדה שהוגשו לשר הפנים על סמך כל הנתונים שנאספו משקפות את עמדת ראש רמו"ט וחברי הוועדה, ולפיה יש צורך במאגר הביומטרי, אך ניתן להשיג את המטרה של מניעת זיוף הזהויות בעזרת מאגר המכיל תמונת פנים בלבד, ללא טביעות אצבע, וכך לצמצם את הסיכונים לפרטיות האנשים שהמידע עליהם כלול במאגר. ראש רמו"ט וחברי הוועדה סבורים, שהמלצה זו מציעה פתרון מאוזן, מידתי וסביר.

בתחום הפיקוח והאכיפה המנהלית נוהלו עשרות תיקי פיקוח; ב-40% מהם נבדק תחום אבטחת המידע, הזוכה בעת האחרונה לתהודה לאומית ועולמית בשל העיסוק בהגנת מידע במרחב הסייבר. ב-47% מהתיקים עסקה רמו"ט באכיפת הזכות של האזרח שהשימוש במידע אודותיו יהיה רק למטרה שלשמה נאסף. במסגרת זו טיפלה רמו"ט בשימושים הלא חוקיים לצורך הפקת רווח, באפליקציית מרשם האוכלוסין הגנוב ובעותקים של פנקסי בוחרים לבחירות הארציות ולרשויות המקומיות. פעילות זו נוהלה, הן מול המפלגות, הרשימות והמועמדים והן מול סוחרים במידע, המשתמשים במידע זה שלא כדין. כך למשל נוהל הליך פיקוח כנגד אחת החברות המרכזיות העוסקות בדיוור ישיר, עקב החשד שמקורות המידע שהיא משתמשת בהם אינם חוקיים. בסיום הליך הפיקוח נמצא והוכח, שבניגוד לדין ביססה החברה את עסקיה על מרשם האוכלוסין הגנוב, על עותקים של פנקסי בוחרים ועל כריית מידע מאתרי מודיעין. נוכח הממצאים הודיעה רמו"ט לחברה, שרישום המאגרים שלה מותלה לאלתר, ועל כן נאסר עליה להמשיך להשתמש בהם, וכן שבכוונתה לבטל את רישום המאגרים, בכפוף למתן זכות שימוע, ולהטיל על החברה קנסות מנהליים. בשנת 2015 נמשך הליך הפיקוח, ובסופו בוטל רישומם של המאגרים, הוטלו על החברה קנסות מנהליים, והחברה הפסיקה את פעילותה.

פעילות מול המפלגות בנושא פנקסי הבוחרים התנהלה גם באפיק המשפטי; לקראת הבחירות לכנסת ה-20 הפיצה רמו"ט למפלגות הנחיה בעניין החובות החלות עליהן באשר לשמירה על פרטיות המידע המתקבל והנאסף אצלן, הן המידע מפנקס הבוחרים והן המידע אודות חברי המפלגות. על פי הנחיית רמו"ט, מתן גישה למאגר המידע המכיל את רשימת חברי המפלגה ופרטי הקשר שלהם והפצתו צריך להיעשות תוך מודעות והתחשבות בזכותם לפרטיות בנוגע לדעותיהם הפוליטיות, ובפרט תוך צמצום החשש שמידע אודות חברותם במפלגה יועבר למי שאינו נדרש לכך או ייעשה בו שימוש שאינו קשור במטרות הלגיטימיות שהגדירה המפלגה, במגבלות הדין. הנהלת המפלגה, עובדיה וכל אלה שפעלו מטעמה נדרשו אפוא לפעול בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, כדי לשמור על פרטיות הבוחרים וחברי המפלגה ולמנוע סיכונים מיותרים לפרטיותם.

תפקיד מרכזי בעבודת המחלקה המשפטית ברמו"ט הוא יזום עדכון חקיקת הגנת הפרטיות והתאמתה למציאות הטכנולוגית הנוכחית והעתידית ולצורכי הרשות הנובעים ממשימותיה. במסגרת זו עסקה המחלקה, בין היתר, בהמשך גיבוש תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ה-2015 ובהשלמת תקנות הגנת הפרטיות (אגרות)(תיקון), התשע"ה-2014 ופרסומן ברשומות (התקנות קבעו שינוי מהותי ופישטו את אופן חישוב האגרה התקופתית המוטלת על בעלי מאגרים הרשומים בפנקס).

המחלקה המשפטית גם סייעה לגופים חיצוניים בסוגיות של פרטיות וטכנולוגיה, חיוותה דעתה במענה לפניות הציבור בסוגיות משפטיות, הציגה את עמדת רמו"ט בנוגע ליוזמות חקיקה ולפרויקטים ציבוריים אחרים, הכרוכים בעיבוד מידע אישי ובשימוש בו, וליוותה הליכים משפטיים הנוגעים לעבודת הרשות ולתחומי פעילותה. לדוגמה: רמו"ט ליוותה את הצעת החוק להסדרת השימוש בכרטיס חכם בתחבורה הציבורית ואת הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון - הזכות להישכח), התשע"ד-2014. המחלקה המשפטית, בשיתוף מחלקת רישוי ופיקוח, סייעה באופן נרחב בגיבוש העמדה שהוגשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה לבית הדין הארצי לעבודה בעניין השימוש בשעוני נוכחות ביומטריים במקומות העבודה. במקרה אחר סייעה רמו"ט בגיבוש עמדת היועץ בתיק תובענה ייצוגית שהסתמכה בין השאר על הנחיית רשם מאגרי המידע בנושא מצלמות מעקב. עוד עניין שהמחלקה המשפטית הייתה מעורבת בו היה הרשומה הרפואית הלאומית ומערכת אופק; מזה כעשור פועל משרד הבריאות להקמתה ולהטמעתה של מערכת ממוחשבת שתאפשר למגוון הגורמים המטפלים בבתי החולים, המרפאות והמוסדות הרפואיים השונים גישה מקוונת לתיקו הרפואי של מטופל. בשנת 2014 נטלה המחלקה המשפטית ברמו"ט חלק פעיל ונכבד בפעילות הצוות שעסק בהכנת החקיקה המסמיכה את הקמת הפרויקט, תוך גיבוש העקרונות לפעולתו. בין השאר נדונו בישיבות הצוות סוגיות מהותיות אלה: סוג המידע שניתן יהיה לשתף והיקפו; הסכמת המטופלים; הרשאות גישה למערכת; תכליות השימוש במידע; מתכונת הפיקוח

והבקרה על המערכת; ארגוני הבריאות שישתתפו במערכת כצרכנים וכמקורות; אפיון והמערכת והארכיטקטורה שלה בדגש על תכנון לפרטיות ונושא אבטחת המידע.

בשנת 2014 הוענק לצוות החקירות ברמו"ט, שחקר את פרשת **ההאקר הסעודי** (OXOMAR) פרס צוות מצטיין של משרד המשפטים על חקירה מקצועית. בהמשך זכה צוות החקירה אף בפרס צוות מצטיין ממשלתי על חקירה פורצת דרך זו. זאת ואף זאת, במסגרת פעילות האכיפה הפלילית נחקר תיק **דף חלק**, שעיקרו חשדות לביצוע מניפולציות אסורות במידע אישי בדרך של מחיקות מידע כלכלי רגיש ממאגרי המידע של חברת **BDI קופאס** בע"מ. לחברה זו רישיון לניהול שירות נתוני אשראי, שניתן לה מרשם שירות נתוני אשראי (ראש רמו"ט), והיא נמצאת תחת פיקוח שוטף של רמו"ט. החברה מחזיקה ומשתמשת לצורך עיסוקה במאגרי מידע רחבי היקף המכילים מידע כלכלי אודות תושבי מדינת ישראל. מחיקת המידע האישי שביצע לכאורה החשוד המרכזי (עובד בכיר בחברה) נועדה לאפשר לאנשים שלא היו מצליחים לקבל הלוואות ליצור מצג שקרי ותמונת מציאות כלכלית מסולפת שיאפשרו להם לקבל הלוואות או לקבל הלוואות בתנאי החזר משופרים. החקירה חשפה את זהות העובד הבכיר שמחק לכאורה ממערכות המידע של החברה את המידע אודות האנשים במהלך התקופה שקדמה לגילוי הפרשה ואת הדרך שבה עשה זאת. עוד נחשפו זהותם של מתווכים שונים שעבדו מול החשוד, העבֵרות שביצעו ומהלכי התיווך בין האנשים שהמידע עליהם נמחק לבין החשוד. כמו כן הונחה התשתית הראייתית לנסיבות שבהן נזקקו אותם אנשים למחיקת המידע ולטובת ההנאה שצמחה להם מכך - הלוואות שהצליחו לקבל במרמה מבנקים ומגופי הלוואה חוץ בנקאיים שלא היו ניתנות להם, אלמלא המחיקה. ההתנהגות העבריינית הקימה חשדות גם לעברות נוספות מתחום המרמה, השוחד והזיוף, ועל כן נערכה חקירת המתווכים השונים והאנשים שהמידע אודותיהם נמחק בשיתוף פעולה עם היחידה הארצית לחקירות הונאה בלה"ב 433 של משטרת ישראל. בשנת 2015 הועבר התיק לפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) לטיפול בהגשת כתב אישום.

כדי לשמר את מעמדה הבינלאומי של מדינת ישראל בנושא ההגנה על המידע וכדי לקדם את האינטרסים הכלכליים שלה, פעלה רמו"ט ופועלת רבות בזירה הבינלאומית. בשנת 2014 היא השתתפה בפעילות אכיפה משותפת ל-26 רשויות הגנת מידע אישי ופרטיות ברחבי העולם, החברות ברשת שיתוף פעולה באכיפת הגנת הפרטיות (GPEN). הפעילות התמקדה באיסוף מידע אישי דרך אפליקציות סלולריות, ובמסגרתה נערכה בדיקה של 1211 אפליקציות מגוונות ברחבי העולם בנוגע לאופן שבו הן משקפות לציבור איזה מידע אישי ייאסף לאחר התקנת האפליקציה ומה ייעשה בו. ממצאי הבדיקה פורסמו בדו"ח לציבור, שמטרתו לעודד ארגונים לפעול על פי עקרונות הגנת הפרטיות ולהרחיב את שיתוף הפעולה בין רשויות אכיפת הפרטיות בעולם. במסגרת סריקת האפליקציות הסלולריות בישראל נבחן מדגם של אפליקציות פופולריות, הנוגעות לתחומים האלה: הבידור והתקשורת, התחבורה, הצרכנות והבריאות. רמו"ט פרסמה את ממצאי הבדיקה בלוויית המלצות לציבור, כיצד לנהוג בבטחה בעת השימוש בהן. כמו כן נשלח לשבע חנויות אפליקציות מובילות (app stores), כולל **גוגל פליי** ו**אפל סטור**, מכתב, שחתומות עליו מספר רשויות הגנת פרטיות בעולם ובהן ישראל, הקורא להן לחייב מפתחי אפליקציות להפנות את המשתמשים למדיניות הפרטיות עוד בטרם יתקינו אותן. במכתב הובהר שההפניה הכרחית, כדי ליידע את המשתמש איזה מידע אישי נאסף ממנו ולאילו מטרות, ולאפשר לו להחליט אם הוא מסכים לכך אם לאו.

ג. דין וחשבון של רשם מאגרי מידע לפי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 על פעולות האכיפה והפיקוח בשנת 2014

מבוא

רמו"ט היא הרשות להגנת המידע האישי בישראל.[1] הרשות אמונה על הגנת מידע אישי במערכות ממוחשבות מכוח חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן חוק הגנת הפרטיות) ועל ביצורה של הזכות החוקתית לפרטיות. לתכלית זו היא מפעילה משטר רגולציה, לרבות אכיפה מנהלית ופלילית, על כלל הגופים בישראל, פרטיים וציבוריים כאחד, המחזיקים או המעבדים מידע אישי (מאות אלפי גופים, המחזיקים מידע על כלל אזרחי ישראל). משימה מרכזית של רמו"ט היא להביא לכך שכל הגורמים הרלוונטיים יפעלו לניהול המידע שברשותם באופן תקין בהתאם לחוק הגנת הפרטיות ולתקנותיו, כדי לצמצם את הסיכונים המוגברים לפגיעה בפרטיות, הגלומים בניהול מידע ממוחשב.

מצבת כוח האדם המלאה של הרשות עומדת על 28 תקנים, ופעילות הרגולציה שלה נעשית בשלושה אפיקים מרכזיים: (1) רישוי, פיקוח ואכיפה מנהלית - ביקורת ופיקוח, ליווי פרויקטים ממשלתיים מורכבים, בחינת בקשות לרישום מאגרי מידע בפנקס המאגרים ומתן רישיונות; (2) אכיפה פלילית - ביצוע וניהול חקירות פליליות; (3) פעילות משפטית - ליווי משפטי של הפעילויות השונות (לעיל), ניסוח הנחיות שוק והוראות רגולציה שונות וייעוץ לשירות הציבורי בסוגיות שונות של משפט וטכנולוגיה (בדגש על מידע אישי, עיבודו והשימושים בו), בין היתר, בפן החקיקתי. כמו כן נעשית ברשות פעילות ענפה במישור הבינלאומי. תכליתה לקדם את ההגנה הבינלאומית על המידע, לייצר שיתופי פעולה בנושאי מדיניות ואכיפה ולהבטיח את השתלבות מדינת ישראל בקהילת המידע הבינלאומית. מלבד זאת נערכים כנסים והרצאות לקהלים שונים בנושא חוק הגנת הפרטיות, תקנותיו והנחיות רשם מאגרי המידע, כדי לקדם את מודעות הציבור לזכויותיו, להוראות החוק ולערך הפרטיות ואת הטמעת הציות להוראות החוק והרגולציה. בשנת 2014 הייתה רמו"ט חברה/נציגה במספר ועדות וצוותים ציבוריים,[2] ביניהם הוועדה המייעצת, המפקחת על התנהלות תקופת המבחן של פרויקט התיעוד החכם והבוחנת, בין היתר, את נחיצות המאגר הביומטרי ואת תכולתו.[3] היא הייתה חברה גם בצוות שמונה לבקשת ראש הממשלה, ואשר את פעילותו ריכז פרופ' בן ישראל, במטרה להסדיר את ההגנה הלאומית במרחב הסייבר האזרחי בישראל. הצוות היה רב תחומי וכלל את נציגי הגופים המרכזיים במערך ההגנה הלאומית בסייבר, והמלצותיו הוצגו לראש הממשלה.

---

1 כמו כן רמו"ט היא רגולטור וגוף מפקח **ואוכף** על פי חוק שירות נתוני אשראי, התשס"ב-2002 וחוק חתימה אלקטרונית, התשס"א-2001.

2 משרד הבריאות, המועצה הלאומית לבריאות דיגיטלית וחדשנות בשירותי הרפואה + צוות עבודה של הוועדה (ועדת משנה של שימושים במידע בריאות), משרד האוצר, התקשוב הממשלתי, היחידה לשיפור השירות הממשלתי לציבור, הוועדה לצמצום הנטל הבירוקרטי ושיפור השירות לציבור + צוות עבודה של הוועדה, הוועדה המייעצת המפקחת על התנהלות תקופת המבחן לפרויקט התיעוד החכם ובחינת תוצאותיה, משרד ראש הממשלה, הממונה על יישומים ביומטריים, צוות עבודה לגיבוש מדיניות הזדהות מקוונת לשירותי ממשל, משרד ראש הממשלה, מטה הסייבר הלאומי, ועדת היגוי הגנה על מערכות מידע ממוחשבות, משרד ראש הממשלה, המטה הקיברנטי הלאומי, צוות עבודה להסדרת מאגרי העל במדינת ישראל, ועדת אנגלרד - "הוועדה לבחינת שאלות הנוגעות לפרסום פרטים מזהים בפסקי דין ובהחלטות של בתי המשפט ולעיון בתיקי בתי המשפט", ועדת ההיגוי הבין משרדית לשיפור מסד הנתונים אודות שוק הנדל"ן, ועדה בראשות פרופ' צבי אקשטיין להסדרת עקרונות מחקר בלמ"ס, משרד ראש הממשלה, המטה הקיברנטי הלאומי, הוועדה הלאומית למו"פ סייבר אזרחי, מכון התקנים, מכון התקנים ועדה טכנית 2114 אבטחת מידע, משרד ראש הממשלה, צוות בין משרדי לניסוח הצעת חוק להסדרת השימוש בכרטיס חכם בתחבורה הציבורית, התשע"ד-2014 והוועדה לשיפור השיתוף בנתוני אשראי (משקיפים פעילים ומייעצים).

3 ראו הרחבה להלן בפרק הדן בפעילות האכיפה המנהלית והפיקוח.

במקביל לעבודתה השוטפת פועלת רמו"ט להבנייתם ולמיסודם של שיתופי הפעולה עם גופים שונים, ביניהם רגולטורים מגזריים, גורמי ביטחון ואכיפה ומטה הסייבר הלאומי, כדי לפעול מול הגורמים השונים במשק בהרמוניה ובסינרגיה. כמו כן מקדמת רמו"ט תיקוני חקיקה, החיוניים להמשך פעילותה היעילה ולהגשמת ייעודה ותפקידיה.

להלן תוצג פעילות רמו"ט במישור של הגנת מידע אישי לשנת 2014:

פניות ציבור

רקע

מדי שנה מתקבלות ברמו"ט מאות פניות ותלונות מהציבור (להלן פניות) בנושאים שהיא אמונה עליהם. כל פנייה נבחנת באופן פרטני בידי הממונה על פניות הציבור, והפונה מקבל מענה מהגורם המקצועי הרלוונטי: הממונה על פניות הציבור, המחלקה המשפטית, מחלקת רישוי ופיקוח ומחלקת אכיפה וחקירות. הפניות נקלטות ונשמרות ברמו"ט כאשר עיבוד כלל הפניות מאפשר לזהות ליקויים רוחביים בתחומי הפעילות שבהסדרת רמו"ט ולאתר הפרות חוזרות ונשנות של נילונים ספציפיים.

דרך הטיפול בפנייה נקבעת, בין היתר, על פי הגורמים האלה: היקף הפניות בנושא מסוים, חומרת המעשים המתוארים בפנייה, יעדי האכיפה שנקבעו ומשאבי כוח האדם בזמן נתון. המידע המובא בפניות הוא חלק ממערך השיקולים שעל פיהם קובעים תכנית עבודה שנתית, מחליטים בדבר פרסום הנחיות רשם להבהרת סוגיות העולות מהפניות ומאתרים נושאים המצריכים אסדרה בתיאום עם רגולטורים אחרים.

דרכי המצאת הפניות לרמו"ט

דואר אלקטרוני: ilita@justice.gov.il;
טופס מקוון באמצעות ממשל זמין: https://forms.gov.il/globalData/GetSequence/getsequence.aspx?formType=Ashrai3%40justice.gov.il,
פקס: 02-6467064; דואר: קריית הממשלה, דרך בגין 125, תל אביב, ת.ד. 7360, מיקוד 6107202.
מענה טלפוני (03-7634050) ניתן בשאלות כלליות או לצורך הנחיית הפונה איך עליו לפעול במקרה הספציפי שלו.
לפניות בנושא רישום מאגרי מידע יש לכתוב ל Ramot@justice.gov.il או בטלפון 03-7634085.

נתונים

מספר הפניות ונושאיהן

במהלך החודשים ינואר-דצמבר 2014 התקבלו ברמו"ט מעל 500 פניות בתחום הגנת הפרטיות. הפניות עסקו במגוון סוגיות, ובכללן זכות העיון בחוות דעת שגיבשו מכוני מיון על מועמדים לעבודה, הצבת מצלמות אבטחה במרחב הציבורי ובמרחב הפרטי, איסוף מספרי זהות והשימוש בהם, עיון בפנקס מאגרי המידע, איסוף נתונים ביומטריים, קבלת הודעות שיווקיות על בסיס מידע ממאגרי מידע, הזכות להישכח, איסוף מידע רפואי אנונימי והשימוש בו ועוד.

ממספר הפניות ומתוכנן עולה שהציבור מודע ורגיש לסוגיות בתחום הגנת הפרטיות, בין היתר בעקבות פעולותיה של רמו"ט, ובהן הליכי פיקוח, הליכי אכיפה, הרצאות וכנסים ופרסום הנחיות.[4]

[4] לעיון בהנחיות שפרסמה רמו"ט אנא ראו קישור זה:
http://index.justice.gov.il/Units/ilita/LawInfo/Hanchayot/HanchayotBetokef/Pages/hanchayot.aspx

להלן תרשים המציג את התפלגות הפניות בנושאים הקשורים להנחיות שפרסמה רמו"ט:[5]

פניות בנושאים הקשורים להנחיות רשם מאגרי מידע

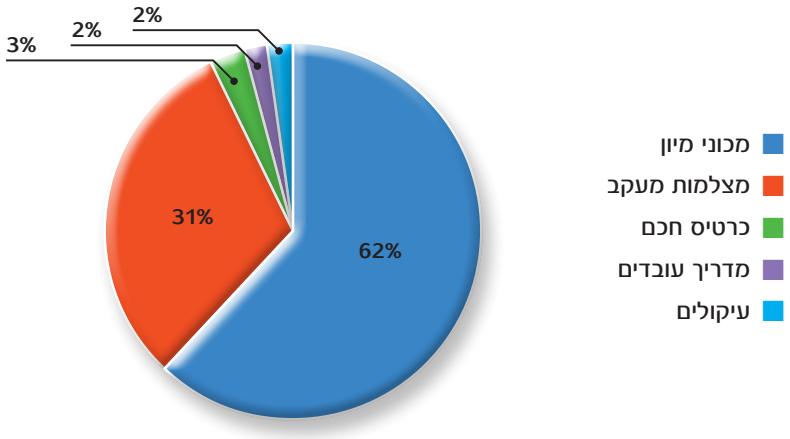

סיווג הפונים

בין הפונים לרמו"ט מצויים גורמים פרטיים (הפונים בשם עצמם), המבקשים להתלונן או להתייעץ, גורמים מקצועיים, כגון יועצים משפטיים וממוני אבטחת מידע, גופים ציבוריים, רשויות מקומיות ומשרדי ממשלה.

55% מכלל הפונים הם אנשים פרטיים, הפונים בסוגיות הנוגעות להם אישית, ו-14% הם גורמים ממשלתיים, כמו משרדי ממשלה, מוסדות רפואיים ורשויות סטטוטוריות.

להלן תרשים המציג את התפלגות הפונים על פי סוגיהם:

סיווג פונים

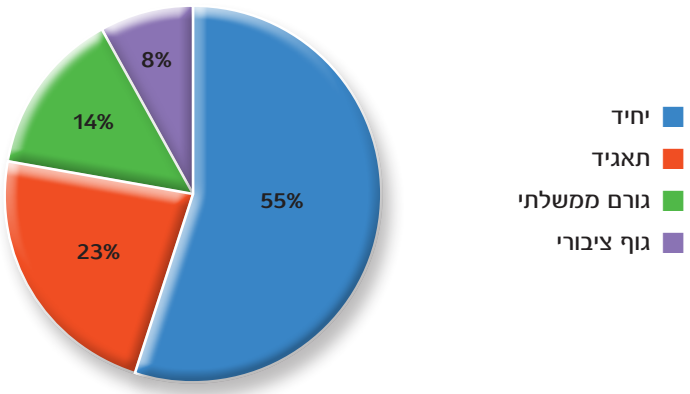

5 סך הכול 42 פניות.

אסדרה באמצעות תהליך רישום מאגרי מידע

מבוא

משימתו המרכזית של רשם מאגרי המידע על פי חוק הגנת הפרטיות היא לפקח על מילוי הוראות החוק. כמו כן עליו לנהל את פנקס מאגרי המידע ולהעמידו לעיון הציבור. לרשם סמכויות לאשר בקשה לרישום מאגר מידע בפנקס או לדחותה, וכן הוא רשאי, בין היתר, לרשום מטרה שונה מזו שפורטה בבקשה, כדי שפרטי הרישום יהלמו, הלכה למעשה, את פעילות המאגר של המבקש. החלטה על סירוב לרשום מאגר מידע מבוססת על יסוד סביר להניח, שהמאגר משמש או עלול לשמש לפעולות בלתי חוקיות או כמסווה להן או שהמידע הכלול בו נתקבל, נצבר או נאסף בניגוד לחוק הגנת הפרטיות או בניגוד להוראות כל דין. על כן לרשם סמכויות בדיקה ובירור של בקשת הרישום והמידע המפורט בה וכל מידע נוסף הדרוש לו לצורך גיבוש החלטתו. לרשם יש גם סמכות להתלות את תוקפו של הרישום או לבטלו, אם הפר מחזיק או בעל של מאגר מידע הוראות של חוק הגנת הפרטיות או התקנות לפיו, או לא מילא אחר דרישה שהפנה אליו הרשם.

במסגרת הליך הטיפול בבקשת הרישום נבדק האם מאגר המידע שמבקשים לרשום עומד בתנאי הסף של הרישום בחוק, ובמקרים הרלוונטיים נבחנים, בין היתר, קיומה של אבטחת מידע הולמת, התאמה בין מטרת המאגר המוצהרת לפעילות הארגון, נחיצות סוגי המידע שהארגון אוסף למטרותיו המוצהרות, טיב השקיפות לנושאי המידע, טיב מדיניות הפרטיות או טופס ההצטרפות וטיב ההסכמה של נושא המידע לשימושים שייעשו במידע על אודותיו. במסגרת הבחינה נדרשים בעלי המאגרים לספק מידע נוסף ומסמכים, ובקשת רישום עשויה להידחות או להיות מותנית, על מנת לוודא שהליקויים הפוטנציאליים באופן הפעילות של המאגר מתוקנים ופעילות המאגר המתוכננת תבוצע בהתאם להוראות הדין.

מלבד זאת מוגשות לרשם, בהתאם לחובה בחוק, בקשות לעדכון רישום מאגר. בחלקן אלה בקשות עדכון מהותיות (למשל העברת בעלות על המאגר, הוספת סוג מידע ביומטרי, שינוי מטרה), והן נבדקות לגופן בתהליך הדומה בהיקפו לבדיקת בקשת רישום חדשה.

דרך ההליך הפורמלי של הרישום, המצריך משאבים יקרים, משיגה רמו"ט עוד יעדים: (1) הטמעת הליך ניהול תקין של מידע על ידי בעל המאגר, וזאת במסגרת השיח והשיג מול הרגולטור (בחלק מבקשות הרישום מוזמן המבקש לפגישת הכוונה וסיוע ברמו"ט או לבקשתו או כאשר נציגי הרשם סבורים כי תהיה בכך הזדמנות להשפיע על פעילות משמעותית במידע אישי). (2) התוודעות לפעילויות מגוונות במשק הנוגעות למידע אישי ולשחקנים השונים הנוטלים בה חלק. (3) הנעת בעלי מאגרים לציית לחוק ולחדול מפעילות המנוגדת לו באמצעות הכלי של התליית הרישום או ביטולו, או באמצעות הכלי של מתן הנחיות לתיקון ליקויים לגורמים שביקשו לרשום מאגר מידע, עוד בטרם אישור הרישום. (4) עצם המחויבות להליך הרישום והפוטנציאל להיות מושא לביקורת במסגרת הליך זה מהווים כלי להגברת המודעות של גופים שונים לחשיבות הגנת המידע האישי במאגרי מידע. (5) בעקבות הקשר הישיר שנוצר עם הרגולטור בשלב הרישום פונים הגופים כדי לקבל הנחיות והכוונה גם בהמשך הדרך, לקראת פעילויות ופרויקטים המערבים שימוש במידע אישי.

שיפור רמת השירות לעניין ניהול פנקס מאגרי המידע

בשנת 2014 עבר ניהול הפנקס התייעלות משמעותית ורחבת היקף ששיפרה את רמת השירות הניתן לציבור המבקשים לרשום מאגר, לציבור המעיין בפנקס ולמפקחי הרשם בעבודת הפיקוח.

פרויקט ההתייעלות כלל את אלה:

מעבר לביצוע כלל הפעולות הכרוכות בתהליך הרישום בידי עובדי הרשות[6] (מחלקת רישוי ופיקוח), לאחר שבמשך שנים רבות נעשה חלק הארי של התהליך במיקור חוץ. יכולת הרשות לשלוט בתהליכי העבודה מקצה אל קצה הובילה לאחידות ולמקצועיות המענה שניתן לציבור;

- חיסכון של כ-500,000 ש"ח בשנה בעקבות סיום ההתקשרות עם גורם מיקור החוץ (דואר ישראל);
- הסבה למערכת מידע חדשה שפותחה במשרד המשפטים לפי צורכי רמו"ט;
- טיוב נתונים באלפי רשומות, ששיפר את רמת העדכניות של המרשם;
- גיבוש תהליכי עבודה אחידים וברורים ושיקופם לציבור באתר רמו"ט;
- העלאת ממשק הגשה מקוון של בקשת רישום דרך אתר רמו"ט, ללא צורך במשלוח מסמכים באמצעות הדואר;
- שיפור תהליכי גביית האגרות וניהול הכספים לרבות תיקון תקנות האגרות, כך שאופן חישוב האגרה יהיה פשוט יותר, ותשתפר הוודאות בגבייה בשנת 2015;
- שיפור המענה הטלפוני לציבור באמצעות השירות המקצועי ובעל הזמינות הגבוהה של מוקד השירות הטלפוני של משרד המשפטים.

נתונים לשנת 2014

- הוגשו 580 בקשות רישום חדשות.
- הוגשו 1,080 בקשות עדכון.
- התקבלו 1,407 פניות ציבור בנושא רישום למוקד ולצוות רישום.
- התקבלו 2,600,000 ש"ח הכנסות מאגרות.
- אושרו 330 בקשות לרישום מאגרי מידע. ברוב הבקשות ניתנו לגורמים שביקשו לרשום מאגר מידע הנחיות לתיקון ליקויים עוד בטרם אישור הרישום (ההנחיות נגעו לאלה: שינוי אופן קבלת ההסכמה מנושא המידע; חיוב באפשרות של הסרה פשוטה מרשימות דיוור; ציות לדרישות הנחיית רשם מאגרי מידע בנושא מצלמות אבטחה; שימוש במידע ביומטרי; לשכות עובדים זרים לסיעוד; שימוש בשירותי מיקור חוץ; הליכי מיון לעבודה במכונים; כרטיס חכם בתחבורה הציבורית).
- התקבלו 660 החלטות בבקשות עדכון.
- הסתיים הטיפול ב-956 פניות ציבור בנושא רישום.

6 ליחידה לא הוקצה כוח אדם ייעודי לניהול הפנקס בתוך הרשות, והמשימות נעשות על חשבון משאבים שהיו מצויים ברשות לצורכי פיקוח.

- נערכה פעילות הדרכה והסברה בנושא רישום וניהול תקין של מאגרי מידע למשרדי ממשלה, לרשויות מקומיות לחברות ביטוח ולסוכנויות ביטוח.
- נכון לסוף שנת 2014 רשומים בפנקס מאגרי המידע 13,878 מאגרים: כ-66% מתוכם בבעלות תאגידים פרטיים, 25% בבעלות גופים ציבוריים, 8% בבעלות עוסקים פרטיים ו-1% חסרי מספר זיהוי תקין.

להלן תרשים המתאר את התפלגות מאגרי המידע הרשומים בפנקס לפי בעליהם, נכון לסוף שנת 2014:

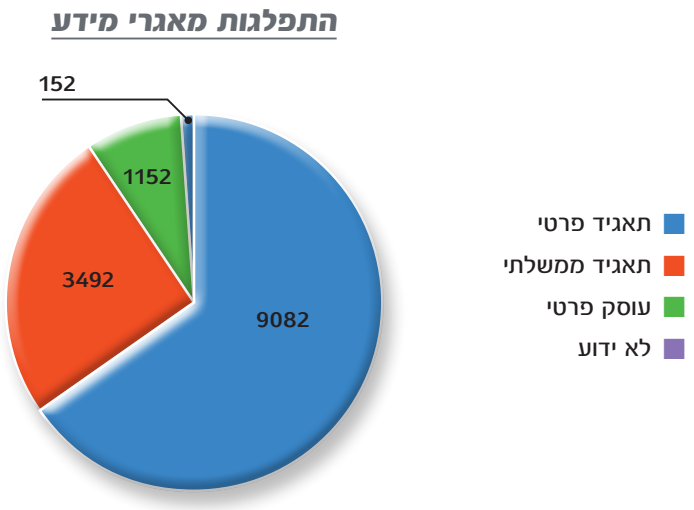

אכיפה מנהלית ופיקוח

מבוא

פעילויות האכיפה המנהלית והפיקוח נועדו להטמיע בקרב הציבור את הוראות החוק ואת חשיבותן, להגביר את הציות להן (בין היתר בדרך של הרתעה), להעלות את תחושת המוגנות הציבורית ולהסדיר את התנהלות המשק. הפנמת הגופים הרלוונטיים במשק את ערך הפרטיות ואמונו הגדל של הציבור בהם עקב כך תורמים לפיתוח הצמיחה הכלכלית במשק ועל כן חשובים לאין שיעור.

למפקחים ברמו"ט סמכות לדרוש ידיעות ומסמכים. הם גם רשאים להיכנס לכל מקום שיש יסוד להניח שמופעל בו מאגר מידע, לערוך בו חיפוש ולתפוס חפץ בהתאם להוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש), אם שוכנעו כי הדבר דרוש לשם הבטחת ביצוע החוק וכדי למנוע עבֵרה על הוראותיו. עוד הם רשאים לבצע חקירות מחשב, כאשר לצורך כך ולצורך כניסה למקום המשמש למגורים בלבד, נדרש צו של שופט בית משפט שלום.

רמו"ט פועלת לחשיפת מקרים של הפרת הוראות הדין באמצעות פעולות פיקוח יזומות ובאמצעות מידע שהיא מקבלת ממודיעין סמוי וגלוי (רגולטורים וגופים ציבוריים, תקשורת, אזרחים מודעים, תלונות של נפגעים/מתחרים וכלים מודיעיניים). מטרת פעילות הפיקוח היא לגבש תמונת מצב עובדתית על התנהלות הגוף המפוקח ולגבש מסקנה בדבר עמידתו בדרישות החוק.

כאשר נמצאת אי התאמה לנדרש בחוק, כאשר אין המפוקח עומד בסטנדרט ההתנהגות הנדרש לצורך שמירה על הזכות לפרטיות של נושאי המידע שבמאגר המידע שלו, ידרוש ממנו המפקח לתקן את הליקויים ולדווח לו על כך. זאת מקום בו התרחש אירוע ההפרה ורצוננו למנוע הישנות אירועים מסוג זה בעתיד, וכן, ואולי אף חשוב מכך, כדי למנוע מראש אירוע שעלול להוביל לנזק עתידי; למשל בתחום אבטחת המידע,[7] שבו יש משנה תוקף למניעת הנזק מבעוד מועד, ועל כן חשוב ביותר להנחות מראש מה הסטנדרט הנדרש וכיצד לתקן ליקויים.[8]

בהמשך לתיק הפיקוח מבצע המפקח מעקב אחר תיקון ליקויים במשך פרק זמן העשוי להשתנות מתיק לתיק על פי שיקולים של חומרת ההפרות, זהות הגוף, רמת שיתוף הפעולה שהפגין, המשאבים שעומדים לרשות רמו"ט והיקף המשימות שיש למלא בעת נתונה.

בגין חלק מההפרות של חוק הגנת הפרטיות, כמפורט בסעיף 31א(א) לחוק הגנת הפרטיות, ניתן להטיל קנס מנהלי. קנס מנהלי מוטל בהתאם לחוק העבֵרות המנהליות ולהנחיית היועץ המשפטי בנושא, כאשר ההפרה היא כזו שבגינה ניתן להטיל קנס וכאשר רף הראיות בתיק הוא מעל לספק סביר, מאחר שמדובר בסנקציה שהיא חלופה להגשת כתב אישום פלילי.

במחלקת הפיקוח נצבר ידע רב וחשוב על מגוון רחב של גופים ציבוריים וגופים פרטיים ממגזרים שונים במשק ועל הדרך שבה הם מנהלים את מאגרי המידע שבהחזקתם. כמו כן נצבר ידע על הפרויקטים השונים, על סוגי המידע שנאספים ועל דרכי האיסוף, על מטרות השימוש במידע, על מגוון השימושים שנעשים בפועל, על העברות מידע בין גופים ומטרותיהן, על אמצעי אבטחת

---

7 בימים אלה צפויה להישלח לאישור שרת המשפטים טיוטת תקנות חדשות ומפורטות בנושא אבטחת מידע. נוסח התקנות החדשות יאפשר להטיל עיצום כספי על הפרה של הוראות אבטחת מידע, כאשר תוסמך הרשות להטיל עיצומים כספיים.

8 כמו כן ניתן לאסור ניהולו של מאגר שמפר את ההוראות לעניין אבטחת מידע בדרך של אי רישום המאגר, התליית תוקפו של הרישום או ביטולו (ראו לעניין זה לעיל בפרק העוסק באסדרה באמצעות תהליך רישום מאגר מידע).

המידע שננקטים או לא ננקטים ועוד. הידע הזה משמש למיפוי תופעות כלל מגזריות או כלל משקיות, ומהווה בסיס לגיבוש הנחיות שוק של הרשם וקביעת מדיניות בתחומים שונים (בין היתר בנושא של אכיפה), הנוגעים לניהול התקין של מידע אישי.

נתונים לשנת 2014

- במסגרת חובתו של רשם מאגרי המידע לפקח על מילוי הוראות החוק טופלו 55 תיקי פיקוח והנחיה. בתיקים אלה נבדקה עמידתם של בעלי מאגרי מידע, ציבוריים ופרטיים, בדרישות החוק.
- ב-47% מתיקי הפיקוח עסקה רמו"ט באכיפת הזכות של האזרח שהשימוש במידע על אודותיו יהיה רק למטרה שלשמה נאסף. בהקשר זה טיפלה רמו"ט בשימושים הלא חוקיים לצורך הפקת רווח, באפליקציית מרשם האוכלוסין הגנוב (אגרון)[9] ובעותקים של פנקסי בוחרים לבחירות הארציות ולרשויות המקומיות. פעילות זו נוהלה מול המפלגות, הרשימות והמועמדים, על מנת לשפר את ההגנה על פנקסי הבוחרים שהם מקבלים לצורך הקשר עם הבוחר ולצמצם את התופעה של הגעת המידע לידיים בלתי מורשות, ומול סוחרים במידע, המשתמשים במידע זה שלא כדין. כמו כן נוהלו תיקי פיקוח לבירור האפשרות של שימושים שלא למטרה על ידי ארגונים במסגרת פעילותם העסקית, או על ידי גורמים שאינם מורשים בתוך הארגון.
- ב-40% מתיקי הפיקוח עסקה רמו"ט בתחום אבטחת המידע, הזוכה בעת האחרונה לתהודה עולמית ולאומית על רקע העיסוק בהגנת מידע במרחב הסייבר. בתיקים אלה נבדקה מראש עמידתו של בעל המאגר בחובות אבטחת המידע, כדי למנוע אירועי זליגת מידע למי שאינו מורשה לעשות בו שימוש, וכן נחקרו אירועי אבטחת מידע חמורים שכבר התרחשו.
- ב-13% מתיקי הפיקוח נוהלו הליכי הנחיה ופיקוח על גורמים במגזר הציבורי, המנהלים מידע אישי לטובת מילוי משימתם הציבורית, כדי להבטיח את עמידתם בדרישות החוק. תיקים אלה מקורם בפעולה יזומה של רמו"ט, בחקיקה ובבקשה של גורמים מסוימים לקבל הנחיות מרמו"ט.

התרשים שלהלן מתאר את התפלגות תיקי הפיקוח לפי הנושאים השונים שנבדקו במסגרת התיק:

חלוקת סוגי תיקי הפיקוח

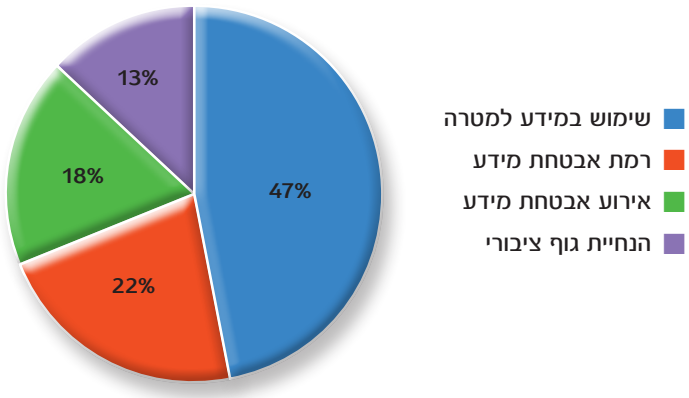

9 ראו לעניין זה את דו"ח הרשות למשפט, טכנולוגיה ומידע לשנת 2011.

- נסגרו 34 תיקי פיקוח, כאשר ב-62% מתוכם ניתנו הנחיות לתיקון ליקויים. התרשים שלהלן מתאר את תוצאות התיקים שנסגרו:

התפלגות תיקים לפי תוצאת הטיפול

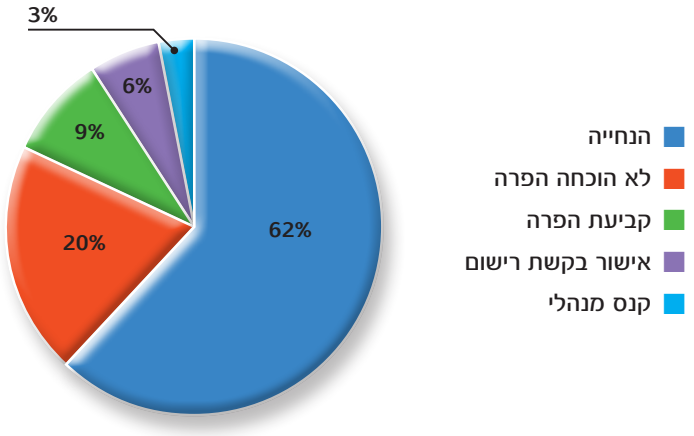

- נקבעו שתי הפרות של אבטחת מידע והוטל קנס מנהלי אחד.

להלן טבלת האכיפה:

מועד קביעת ההפרה	שם המפר	מגזר	סעיף	תיאור ההפרה	סנקציה שהוטלה
2/4/2014	איי אי ג'י ישראל חברה לביטוח בע"מ (AIG)	חברת ביטוח	11, 17ו(א)	AIG ביצעה פניות שיווקיות בדיוור ישיר בהצעה לרכישת מוצר ביטוחי, על בסיס המידע שאגרה אגב פניית עבר של המלין לצורך קבלת הצעה לביטוח רכב. נמצא שהחברה הפרה את סעיף 11 ואת סעיף 17ו(א) לחוק. הוטל קנס מנהלי בגין הפרת סעיף 11 לחוק.	קנס מנהלי
29/7/2014	טלטל ערוצי תקשוב בע"מ	חברה פרטית	17	בעקבות אירוע פריצה לאחד מאתרי האינטרנט של וואלה, נבדקה רמת אבטחת המידע בארגון, ונמצא שנכון למועד הפריצה לא מילא המפר את החובות המוטלות עליו מכוח סעיף 17 לחוק.	קביעת הפרה
17/11/2014	אוניברסיטת חיפה	חינוך	17	בעקבות אירוע פריצה לאתר האינטרנט של אוניברסיטת חיפה, נבדקה רמת אבטחת המידע הננקטת במערכות של האוניברסיטה, ונמצא שבמועד הפריצה לא מילאה האוניברסיטה את החובות המוטלות עליה מכוח סעיף 17 לחוק.	קביעת הפרה

דוגמאות לתיקי פיקוח

- **אכיפה מנהלית כנגד סוחרים במידע העושים בו שימוש לא חוקי** - הליך הפיקוח התנהל כנגד אחת החברות המרכזיות המספקות שירותי דיוור ישיר, עקב החשד שמקורות המידע שהיא משתמשת בהם אינם חוקיים. החשד עלה בעקבות ממצאים בתיקי פיקוח אחרים כנגד גורמים מסחריים שונים (שהוגשו נגדם תלונות על פגיעה בפרטיותם של אזרחים), ולפיהם המידע האישי שברשותם נרכש מחברות המספקות שירותי דיוור ישיר והפועלות בגלוי במשק, וחברה זו הייתה הדומיננטית שבהן.

בשנת 2005 נגנב, כזכור, מרשם האוכלוסין של מדינת ישראל, הועלה לאינטרנט באפליקציה שכונתה **אגרון**,[10] ומאז הוא היה נגיש לכול באמצעות תוכנות לשיתוף קבצים. תופעה נוספת שהתגלתה היא, שפנקסי הבוחרים, שמשרד הפנים מפיץ לצורך קשר עם הבוחר ומימוש ההליך הדמוקרטי, מוצאים את דרכם לידיים שאינן מורשות להשתמש בהם, ומעשירים את מרשם האוכלוסין הגנוב, שעדכניותו מוגבלת לשנת 2005.

במסגרת הליך הפיקוח הגיעו מפקחי רמו"ט למספר דירות פרטיות שמהן עבדו בעלי החברה, ותפסו חומרי מחשב רבים ומסמכים. בעקבות חקירת מחשב נרחבת שנערכה על החומרים שנתפסו נמצא והוכח, שהחברה ביססה את עסקיה על מרשם האוכלוסין הגנוב, על עותקים של פנקסי בוחרים ועל כריית מידע מאתרי מודיעין בניגוד לדין. נוכח הממצאים הודיעה רמו"ט לחברה, שרישום המאגרים שלה מותלה לאלתר, ולפיכך חל עליה איסור להמשיך ולהשתמש בהם. כמו כן הודיעה רמו"ט לחברה, שבכוונתה לבטל את רישום המאגרים, בכפוף למתן זכות שימוע, ולהטיל על החברה קנסות מנהליים.[11]

- **שימוש בפנקסי בוחרים לבחירות הארציות ולרשויות המקומיות** - במערכת בחירות ארצית או בבחירות לרשויות המקומיות מקבלים המפלגות, הרשימות והמועמדים, עותקים של פנקס הבוחרים (ארצי או חלקי לפי אזורי בחירה), הכוללים מידע אישי על הבוחרים, כדי שיוכלו ליצור קשר עמם. בכל מערכת בחירות ארצית (2008, 2013, 2015) מפקחת רמו"ט על ההפצה של פנקס הבוחרים והשימוש בו, ובודקת אם הם מתנהלים בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות והוראות חוק הבחירות לכנסת (נוסח משולב), התשכ"ט-1969. רמו"ט מפקחת גם על השימושים בפנקסי בוחרים במסגרת הבחירות לרשויות המקומיות.

  מטרות הפיקוח הן לבדוק את אלה: את טיב השימושים שעושים בפנקס הבוחרים אלה המורשים להשתמש בו, את רמת אבטחת המידע במערך המחשוב והתקשורת של המפלגות, את זהות מקורות המידע של המפלגות לצורך טיוב הנתונים בפנקס הבוחרים ואת זהות הגורמים שאליהם הועבר מידע מפנקס הבוחרים.

  בכל מערכת בחירות מקבלת רמו"ט מהמפקח על הבחירות דיווח על כלל המסירות של פנקס הבוחרים. מלבד זאת דורשת רמו"ט מהמפלגות ומהרשימות מידע על אופן ההחזקה והשימוש בפנקס של בעלי התפקידים ונותני השירותים במיקור חוץ. דיווחים אלה נבדקים ונבחנים, ובחלק מהמקרים נעשים פיקוחים ממוקדים בהתאם למדיניות האכיפה של רמו"ט.

  במסגרת תיקי הפיקוח שניהלה רמו"ט בשנת 2014 בנושא זה (לעניין מערכת הבחירות הארצית ומערכת הבחירות לרשויות המקומיות שנערכו בשנת 2013) השיבו ארבע מפלגות, שעליהן הושת פיקוח מעמיק, על שאלות המפקחים ומסרו ידיעות ומסמכים בנוגע לשימושים הנעשים בפנקס הבוחרים, למצב אבטחת המידע במפלגה, לגורמים שאליהם הועבר המידע מפנקס הבוחרים ולשירותי מיקור החוץ שבהם נעזרו המפלגות. כלל המידע שנמסר למפקחים נבדק, ובהתאם לממצאים נשלח למפלגות פירוט הליקויים שנמצאו וכן הנחיות לתיקון הליקויים הללו.

  הממצאים של תיקי הפיקוח הללו מעלים שני נושאים מרכזיים:

  • חובת רישום מאגרי מידע בפנקס מאגרי המידע - ככלל למפלגות יש מאגרי מידע רשומים בפנקס מאגרי המידע. כמו כן דאגה רמו"ט לכך שבמהלך הפיקוח יעודכן פנקס מאגרי המידע ביחס לרישומי המאגרים של המפלגות והרשימות.

---

10 ראו ה"ש 9.

11 העבודה על תיק הפיקוח המשיכה בשנת 2015, ובסופה בוטלו רישומם של המאגרים, הוטלו על החברה קנסות מנהליים והחברה הפסיקה את פעילותה.

- חובות אבטחת מידע - פעילות אבטחת המידע וניהולה מבוצעת על ידי חלק מהמפלגות באופן לקוי המצריך תיקונים, ובכלל זה, אופן שמירת תקליטור פנקס הבוחרים שקיבלו לידן, הגבלת הגישה אליו ולמחשב שעליו הותקן, ניהול סיסמאות גישה מאובטחת, התקנת אנטי וירוס והגנת Fire wall, שימוש במיקור חוץ לצורך טיוב הנתונים המצויים בפנקס וגישה מאובטחת דרך רשת האינטרנט לפעילי המפלגה.

יש לציין, שהמפלגות שיתפו פעולה באופן מלא עם רמו"ט, פעלו לתיקון הליקויים כפי שנדרשו ודיווחו לרמו"ט על מחיקת המידע מפנקס הבוחרים לאחר סיום הבחירות.

המפלגות והרשימות מחויבות בהחזרת פנקס הבוחרים למפקח על הבחירות בתום תקופת הבחירות. כשזה לא נעשה, המפקח על הבחירות מדווח על כך לרמו"ט, וזו מפעילה סמכויותיה כדי לאכוף חובה זו על המפלגות.

פרט לתיקי הפיקוח הללו נבחנו גם תלונות שהגיש הציבור על שימוש במידע עליו בתקופת הבחירות.

- **תחקור אירוע אבטחת מידע בחברת טלטל ערוצי תקשוב בע"מ (וואלה)** - במהלך 2013 נחשפו ופורסמו מאות אלפי כתובות דוא"ל וסיסמאות של משתמשים באתר האינטרנט שמפעילה אחת הספקיות המרכזיות בישראל של שירותי דוא"ל ושירותים אחרים (וואלה), לאחר שהייתה פריצה למערכות הממוחשבות של החברה. רמו"ט פתחה בהליך פיקוח, שבמסגרתו דרשה מהחברה לנקוט מספר פעולות מידיות: הודעה המעדכנת את כלל לקוחותיה על האירוע וקוראת להם להגן על עצמם באמצעות שינוי שמות משתמש וסיסמאות; תחקיר אירוע מלא באמצעות גורמי מקצוע מומחים; יישום אמצעי אבטחת מידע ראשוניים.

  על פי ממצאי הפיקוח, בזמן אירוע הפריצה לא מילאה החברה את האחריות המוטלת עליה לאבטחת המידע, ועל כן קבעה רמו"ט הפרה של סעיף 17 לחוק הגנת הפרטיות ותקנה 3 לתקנות הגנת הפרטיות (תנאי החזקת מידע ושמירתו וסדרי העברת מידע בין גופים ציבוריים), התשמ"ו-1986 וכן דרשה רמו"ט מהחברה להגיש לה לאישור תכנית עבודה מפורטת, הכוללת לוחות זמנים לביצועה, שעניינה הטמעת מדיניות אבטחת מידע בארגון ויישום עקרונות אבטחת מידע, כך שרמת אבטחת המידע תהלום את פעילות הארגון ואת המידע שהיא מנהלת. יצוין שלאורך כל הליך הפיקוח שיתפה החברה פעולה עם מפקחי רמו"ט.

- **תחקור אירוע אבטחת מידע באוניברסיטת חיפה** - במהלך שנת 2013 התפרסמו אירועי פריצה למערכות ולשרתים של אוניברסיטת חיפה, שבהם נגנב והועלה לרשת האינטרנט מידע אישי אודות אלפי אנשי סגל וסטודנטים באוניברסיטה. רמו"ט פתחה בהליך פיקוח שבמסגרתו נמצא שהאוניברסיטה לא מילאה את חובתה כבעלת מאגר מידע לנקוט אמצעי אבטחת מידע נאותים לפי החוק והתקנות. האוניברסיטה השיבה שהפיקה לקחים מאירועים אלה ותפעל להתאמת אמצעי האבטחה כך שתעמוד בהוראות החוק.

- **פיקוח על פרויקט המסלקה הפנסיונית (פרויקט ממשלתי)** - רמו"ט פיקחה על פרויקט המסלקה הפנסיונית של אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר מכוח תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (אבטחת מידע במערכת סליקה פנסיונית מרכזית), התשע"ב-2012. הפיקוח הוחל על גיבוש האפיון של הפרויקט, כפרויקט המיישם מראש עקרונות תכנון לפרטיות,[12] ועל יישום אמצעי אבטחת מידע. רמו"ט המשיכה לפקח על הפרויקט במסגרת פניות האגף לקבל מראש את אישורה לשנות או להוסיף שירותים ואמצעים שעתידים להיכלל בפרויקט, ואשר עשויים להשליך על רמת עמידתו בחובות מכוח החוק, הן מבחינת השימוש במידע והן מבחינת אבטחתו.

[12] ראו הרחבה בה"ש 19.

- **מתן הנחיות לממשל זמין (גורם ממשלתי)** - יחד עם יחידת ממשל זמין ולבקשתה גיבשה רמו"ט מסמך מדיניות פרטיות, המתווה את הטיפול הנאות במידע אישי במסגרת שרת הטפסים הממשלתי, המשמש מאות שירותים ממשלתיים. מדיניות פרטיות זו הוטמעה בקרב כל לקוחות ממשל זמין בממשלה. כמו כן עזרה רמו"ט לשפר את אבטחת המידע בשירותים הניתנים על ידי ממשל זמין באמצעות שרת הטפסים הממשלתי.
- **פיקוח על גורמים פרטיים באמצעות הרגולטור הממשלתי** - באמצעות משרד החינוך הנחתה רמו"ט ספקי אפליקציות במרחב החינוכי בישראל, כיצד ליישם עקרונות הגנת מידע אישי. תחילה גובש נוהל אבטחת מידע עבור ספקי האפליקציות ונערכו כנסים ייעודיים שבהם הוצגו לספקים עקרונות הנוהל וחובות הגנת הפרטיות החלות על מי שמנהל מידע אישי על תלמידים, הורים ומחנכים. לאחר שהושלם הנוהל הטמיע אותו משרד החינוך וכן התנה באישור מראש הכנסת אפליקציה חדשה לשימוש בבתי הספר. מקרים שבהם נתגלעו מחלוקות משפטיות ועובדתיות הובאו לבדיקת רמו"ט ולהכרעתה.

פיקוח על פרויקט ממשלתי - תעודת הזהות החכמה והמאגר הביומטרי

מכוח צו הכללת אמצעי זיהוי ביומטריים ונתוני זיהוי ביומטריים במסמכי זיהוי ובמאגר מידע (תקופת מבחן), התשע"א-2011 מינה שר הפנים את ראש רמו"ט כחבר בוועדה המייעצת, המפקחת על תקופת המבחן, שנועדה לבחון את נחיצות קיומו של מאגר מידע ביומטרי בישראל, כחלק מניהול מרשם האוכלוסין, את מטרותיו, את היקף המידע שיש לשמור בו ואת אופן השימוש בו.

הועדה המייעצת מונתה, בין היתר, בשל המחאה הציבורית נגד הקמת המאגר, משיקולים של פגיעה בפרטיות אזרחי ישראל. לפגיעה זו היבטים שונים: נטילת טביעות האצבע ותמונות הפנים של כלל האזרחים ושמירתן במאגר מדינתי; הסיכון שגורמים שונים יבקשו להשתמש במידע בדרכים שונות לאחר הקמת המאגר; סיכוני אבטחת מידע המתהווים מהרגע שמידע נשמר בצורה ממוחשבת, והמתרבים בעידן זה של מתקפות סייבר הולכות וגוברות.

תקופת המבחן שנקבעה כפשרה בין מתנגדי הקמת המאגר לתומכיו, וכדי לספק מידע לצורך קבלת החלטת מדיניות בנושא, בוצעה על ידי רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול והרשות לניהול המאגר הביומטרי, שתיהן יחידות במשרד הפנים (להלן הרשויות). בתקופת המבחן נבחנו שמונה חלופות לביצוע אימות זהותו של אדם בעת הנפקת תעודת זהות, נאספו נתונים אודותיהן ונערכו ניתוחים סטטיסטיים של מדדים ומשקלים לכל אחת מהחלופות.

על פעילות הרשויות לאורך תקופת המבחן מפקחים הממונה על יישומים ביומטריים והוועדה המייעצת שבה חבר ראש רמו"ט. במסגרת הליך הפיקוח נערכו דיונים, שבמהלכם הופיעו לפני הוועדה נציגי רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבול, נציגי הרשות לניהול המאגר הביומטרי, נציגים ממשרדי ממשלה שונים, מומחים, יועצים, אנשי אקדמיה וגורמים רלוונטיים אחרים. הוועדה ערכה מספר סיורים באתרים שבהם מתנהל פרויקט התיעוד הלאומי החכם, הונחו לפניה מסמכים רבים העוסקים בו, והיא קיבלה מספר החלטות בנוגע לסוגיות ליבה הכרוכות בפרויקט זה ובתקופת המבחן.[13]

---

[13] תקופת המבחן נמשכה גם בשנת 2015. בהתאם לחוק הגישו הרשויות לשר הפנים ולראש הממשלה דוחות המפרטים את תוצאות המבחן מטעמן. הרשויות הוסיפו את המלצתן להקמתו של מאגר מידע ביומטרי מלא, הכולל תמונת תווי פנים ושתי טביעות אצבע מורה. המלצות הוועדה שהוגשו לשר הפנים ולכנסת שונות מהמלצות הרשויות, וקוראות לשר הפנים לקבל החלטה שונה מזו שממליצים לו לקבל הגורמים המקצועיים הכפופים אליו. ראש רמו"ט וחברי הועדה סבורים, שיש נימוקים המבססים את נחיצותו של המאגר הביומטרי, אך שניתן להשיג את המטרה של מניעת זיוף הזהויות בעזרת מאגר המכיל תמונת פנים בלבד, ללא טביעות אצבע, וכך לצמצם את הסיכונים לפרטיות האנשים שמידע עליהם כלול במאגר. ראש רמו"ט וחברי הועדה סבורים, שהמלצה זו מגלמת פתרון מאוזן, מידתי וסביר יותר מהמלצת הרשויות.

בהתאם לחוק, לשר הפנים סמכות להוציא צו שיכריע בנושא, לאחר התייעצות עם שרת המשפטים, אישור שר האוצר ואישור ועדת השרים ליישומים ביומטריים בכנסת והוועדה המשותפת ליישומים ביומטריים בכנסת.

פעילות החקירות והאכיפה הפלילית

מבוא

התשתית הטכנולוגית של עיבוד מידע אישי ממוחשב כמו גם התהליכים הכלכליים והעסקיים הגלובליים המניעים את עולם המידע הופכים מורכבים משנה לשנה. גם ההפרדה המוחלטת ברמה הפיסית בין העבריין, כלי העבֵרה ומושא העבֵרה הופכת את תהליך זיהוי העבריין ש"מאחורי המכונה" למאתגר יותר ויותר, לא כל שכן כאשר השימוש בענן ובאפליקציות מבוססות רשת נעשה עניין שבשגרה ורוקן כמעט לחלוטין את כלי העבֵרה - המחשב - מ"טביעות אצבע".

ההתמודדות עם עבֵרות בתחום ייחודי זה מצריכה אפוא, לצד כלי חקירה ותשאול מסורתיים, תחכום והבנה מעמיקה בטכנולוגיה וכן היכרות עם פרופיל העבריין הספציפי לתחום. האכיפה הפלילית ברמו"ט נועדה לתת מענה לתופעות חמורות בתחום המידע האישי והפרטיות, המתרחשות במרחב הדיגיטלי, והיא מחייבת ידע טכנולוגי מעמיק בקשת של תחומים ופיתוח מתמיד בתחום הראיות הדיגיטליות. מטרת האכיפה הפלילית היא לייצר את ההרתעה הראויה, כדי להגן על הזכות החוקתית לפרטיות. הרתעה כזאת תושג, כאשר תינתן תשומת לב ייעודית לעבֵרות בתחום זה והן תטופלנה באופן מקצועי והולם.

להלן פעילות האכיפה הפלילית שננקטה בשנת 2014 (או שהיו לה השלכות מהותיות בשנה זו):

תיק דף חלק

עיקרו של תיק **דף חלק** הוא חשדות לביצוע מניפולציות אסורות במידע אישי בדרך מחיקת מידע כלכלי רגיש ממאגרי המידע של חברת BDI **קופאס בע"מ**. המחיקות נעשו לכאורה בידי עובד החברה, שהועסק בה כמתכנת מחשבים בכיר, תמורת תשלום שקיבל ממתווכים שונים.

לחברת BDI רישיון לניהול שירות נתוני אשראי, שניתן לה מרשם שירות נתוני אשראי (ראש רמו"ט), והיא נמצאת תחת פיקוח שוטף של רמו"ט. החברה מחזיקה ומשתמשת לצורך עיסוקה במאגרי מידע רחבי היקף המכילים מידע כלכלי אודות תושבי מדינת ישראל. בין היתר מדובר בנתונים על אי תשלום חובות ("מידע שלילי"). מידע זה משקף את היסטוריית החזר ההלוואות של אדם, ובכלל זה חובות לבנקים ולחברות סליקה, שיקים חוזרים, תיקי הוצאה לפועל או שטרות ועוד. מידע זה זורם למאגרי המידע של החברה באופן שוטף ומקוון מבנק ישראל, מכלל הבנקים וממקורות אחרים. מידע שלילי - היקפו, מועדי תוקפו וסוגיו השונים - משפיע על סיכויָו של מבקש הלוואה לקבלה ועל תנאי קבלתה. הנתונים הללו מופיעים בדו"ח אשראי, שגופי הלוואה בנקאיים וחוץ בנקאיים (ניכיון שיקים, ליסינג רכב ועוד) יכולים לרכוש אותו. הדו"ח מציג את המידע השלילי כפי שהוגדר בחוק, ומשמש את גורמי מתן האשראי ככלי בסיסי ומרכזי להחלטה.

מחיקת המידע האישי שביצע לכאורה החשוד המרכזי נועדה לאפשר לאנשים שלא היו מצליחים לקבל הלוואות, ליצור מצג שקרי ותמונת מציאות כלכלית מסולפת, כך שיוכלו לקבל הלוואה או לקבל הלוואה בתנאי החזר משופרים. מאחר שדו"ח האשראי, המשקף את הנתונים הללו, הוא תנאי בסיסי לכל הלוואה במשק, מדובר בשירות חיוני לציבור. על כן החשד לפיו קיבל עובד החברה כסף תמורת מחיקת המידע הקים חשד אף לעבֵרות שוחד.

החקירה חשפה את זהות העובד הבכיר שמחק לכאורה ממערכות המידע של החברה את המידע אודות האנשים (העובד פוטר לאלתר) ואת הדרך שבה עשה זאת. נחשפה גם זהותם של מתווכים שונים שעבדו מול החשוד, העבֵרות שביצעו ומהלכי התיווך בין האנשים שנמחק המידע אודותיהם לבין החשוד. כמו כן הונחה התשתית הראייתית של הנסיבות שבהן נזקקו אותם אנשים למחיקת המידע ושל טובת ההנאה שצמחה להם ממחיקת המידע: הלוואות שהצליחו לקבל במרמה מבנקים ומגופי הלוואה חוץ בנקאיים שלא היו ניתנות, אלמלא המחיקה.

במסגרת התיק נעשתה חקירה פורנזית של רשת המחשבים של החברה, שהצריכה לימוד מדוקדק של מערכות המידע של החברה ושל הארכיטקטורה של רשת המחשבים שלה, ונאספו ממצאים פורנזיים, על אף מאמצי ההסוואה של עובד החברה המומחה למחשבים. החקירה הביאה לידי ביטוי את המורכבות ואת החשיבות של תחום מורשי הגישה ואבטחת המידע, בייחוד כשמדובר במאגרי מידע רגישים של מידע כלכלי שהמשק מסתמך עליהם.[14]

ההתנהגות העבריינית הקימה חשדות לעבֵרות נוספות מתחום המרמה, השוחד והזיוף, ועל כן נערכה חקירת המתווכים השונים והאנשים שעל אודותיהם נמחק המידע בשיתוף פעולה עם היחידה הארצית לחקירות הונאה בלה"ב 433 של משטרת ישראל.

פרשת ההאקר הסעודי (0XOMAR)

פרשת **ההאקר הסעודי** היא תקדימית, מסועפת ובעלת היבטים בינלאומיים. להלן יובאו עיקריה בקליפת אגוז.[15]

בשנת 2012 הביאה מתקפת סייבר על אתרי אינטרנט במדינת ישראל לחשיפתם הפומבית של פרטי מידע רגישים אודות מאות אלפי ישראלים. הגורם התוקף הצביע בבירור על מניעיו האנטי ישראליים והאנטי ציוניים. על פי דבריו, שהועלו לרשת האינטרנט, הייתה המטרה המוצהרת לפגוע בפרטיותם של אזרחי ישראל וביציבותה של המערכת הפיננסית המקומית, ולזרוע בציבור הישראלי זרעים של פחד, בהלה וכאוס. הוא לכד בהצלחה מלאה את תשומת לבה של התקשורת הישראלית.

ברמו"ט נפתחה מיד חקירה שנועדה להתחקות אחר זהות הגורם התוקף. הנחת העבודה הייתה שיש קושי מובנה בהצבעה חד-חד ערכית על זהותו של גורם וירטואלי מקצועי, בעל מומחיות טכנולוגית, המנצל את מסך האנונימיות וגונב בכוונת מכוון מידע או מבצע עבֵרות במרחב הסייבר, ואינו משאיר עקבות שיאפשרו להתחקות אחר זהותו בעולם הממשי.

צוות החקירה נדרש לתת מענה ליכולת לתקוף את ישראל דרך פריצה למאגרי מידע, המכילים מידע רב ורגיש אודות ישראלים, ולנצל פרצות אבטחה, כדי לפגוע במדינה ובמוסדותיה. החקירה הייתה תקדימית, הובילה לשינוי פרדיגמת החקירה במקרים מסוג זה, ונעשתה תוך עירוב ויידוע גורמים ביטחוניים במדינה. היו לפרשה היבטים בינלאומיים נכבדים, ולכן יזם צוות החקירה שיתופי פעולה עם גורמי חקירה מקבילים בעולם. הצוות הוביל לפיצוחה המלא של הפרשה; הזהות הווירטואלית של התוקף "קולפה", והוא נחשף יחד עם שיטת פעולתו.

ניהול חקירה זו העניק לרמו"ט ניסיון ייחודי בחקירת מתקפת סייבר, ותוצריה הובילו לתובנות חדשות מהותיות בתחום זה. גילוי הזהות האמיתית של התוקף, העומד מאחורי מבצעים מתוקשרים ברחבי העולם, הוא הישג נכבד בקנה מידה עולמי.

14 בשנת 2015 הועבר התיק לפרקליטות מחוז תל אביב (מיסוי וכלכלה) לצורך טיפול בהגשת כתב אישום.

15 לא כל הנתונים מותרים לפרסום.

בשנת 2014 הוענק לצוות החקירה פרס צוות מצטיין של משרד המשפטים על חקירה מקצועית. בהמשך זכה הצוות על עבודתו זו בפרס צוות מצטיין ממשלתי.

תיק פספורט

החקירה החלה כשהגיע מידע שקבצים המכילים צילומי דרכונים של ישראלים נמצאים בידיים זרות מחוץ לישראל, ונעשה בהם שימוש לא חוקי. החקירה נועדה לברר מהו המסלול שעשו עותקי הדרכונים עד הגיעם לידיים לא חוקיות, וכיצד התאפשר הדבר.

במסגרת החקירה התברר, שהדרכונים שצולמו דיגיטלית שייכים לעובדי חברה ישראלית השוהים, לעתים, מחוץ לישראל לצורכי עבודתם. ממצאי החקירה העלו, שהשימוש בעותקים הדיגיטליים של הדרכונים נעשה ללא ידיעתם של בעליהם הישראלים, ואותר האירוע שאפשר את גנֵבת צילומי הדרכונים. ממצאי החקירה, כולל המלצות לפעילות מונעת בעתיד, הועברו לגורמים הרלוונטיים.

המעבדה הפורנזית

ברשות פועלת מעבדה פורנזית התומכת בפעילות האכיפה. המעבדה מספקת את התשתית לאיסוף ולחקירה של החומר הדיגיטלי, הנתפס במהלך פיקוחים וחקירות. מחזור הטיפול המלא בראיות דיגיטליות, לרבות התפיסה, ההעתקה, העיבוד והחיפוש בתוך המידע עצמו, מנוהל באמצעות תשתיות המעבדה. המוטיב המרכזי בעבודתה של המעבדה הפורנזית הוא יכולותיה הטכנולוגיות בכל הנוגע לעיבוד מידע דיגיטלי ולהערכת טיבו, היקפו ושימושיו. המעבדה היא גוף דינמי, הנותן מענה לחקירות טכנולוגיות, תוך שמירה על עדכנות טכנולוגית, נוכח השינויים הרבים המתחוללים בעולם המידע.

העבודה במעבדה היא שילוב של מאפייני החקירה הדיגיטלית המסורתית אל מול מערכות המידע עם צורכי חקירה עכשוויים מודרניים. העבודה על תיקי חקירה מצריכה ניתוח מקביל של מידע ממקורות שונים ובתצורות שונות. כלי החקירה המקובלים בעולם הדיגיטלי מהונדסים כדי להתאימם לעבודה עם היקפי מידע וראיות גדלים והולכים. להתקדמות הדיגיטלית השלכות, הן על הצורך בשינוי שיטות חקירה נוהגות והן על הצורך ביצירתם של תהליכים חדשים. התפתחות רוחב הפס, ובמקביל עושר השירותים הניתנים ברשת והיקפם, מרחיבים בהדרגה את מרחב החקירה לאזורים של אינטרנט, רשתות ואובייקטים מרוחקים (חומרה או תוכנה). ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום הענן והשימוש הרחב במכשירים ניידים הם אתגרים מתפתחים, המחייבים את המעבדה להעשיר באופן שוטף את הידע ואת הכלים העומדים לרשותה. בהמשך להתפתחות הווירטואליזציה בעשור האחרון, שיטות הפעולה של עברייני המידע משתנות, ונידוף הראיות בלחיצת כפתור נעשה קל מתמיד.

מכיוון שהעיסוק בתחום המידע האישי בראייה פלילית ומנהלית מציף פערים בין המצב המשפטי לקצב התפתחות הטכנולוגיה, אחד האתגרים הגדולים ביותר של מעבדה העוסקת בחקירות ובניתוח ראיות הוא יצירת תוואי פעולה, המשלב בין פעולות חקירה מקוונות ושאינן מקוונות לבין תיעוד ראיות והצגתן המיטבית בבית המשפט.

בשנת 2014 הושלמו מספר תהליכים משמעותיים, שנועדו לשמור על עדכנותה הטכנולוגית של המעבדה, לשפר את תהליכי עיבוד חומרי הגלם הדיגיטליים ולקצר את הזמן הנדרש לשם כך. בין היתר שודרגו תשתיות הגיבוי והוגדל שטח האחסון המיועד לעבודה השוטפת של המעבדה. כמו כן הופנו עוד משאבי כוח אדם לפעילויות השוטפות של המעבדה.

פעילות משפטית

תיקון ועדכון חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו

תפקיד מרכזי בעבודת המחלקה המשפטית הוא יזום עדכון חקיקת הגנת הפרטיות והתאמתה למציאות הטכנולוגית הנוכחית והעתידית ולצורכי רמו"ט הנובעים ממשימותיה. עבודה זו נעשית בשיתוף הדוק עם מחלקת ייעוץ וחקיקה (חקיקה) במשרד המשפטים, האחראית לפרסום תזכירי חוק ולהעברת טיוטות תקנות לשרת המשפטים.

במסגרת זו עסקה המחלקה בשנת 2014 במשימות אלה:

- **היא המשיכה לגבש את תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ה-2015**; תקנות אלה, שטיוטות מוקדמות שלהן פורסמו להערות הציבור בשנת 2010 ובשנת 2012, חיוניות להעלאת סטנדרט ההגנה על מידע אישי בכל סוגי מאגרי המידע במשק ולהגברת יכולת האכיפה של חובת אבטחת המידע הקבועה בחוק.
- היא קידמה את הדיון ב**הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס' 12) (סמכויות אכיפה), התשע"ב-2011**,[16] אשר עברה בקריאה ראשונה במהלך כהונתה של הכנסת ה-18.[17]
- היא המשיכה ללמוד את הערות המגיבים על הניסוח של **תזכיר חוק הגנת הפרטיות (תיקון מס'...) (צמצום חובת הרישום וקביעת חובה לקיום סדרי ניהול וכללי עבודה ולתיעודם במסמכים), התשע"ב-2012**,[18] אשר פורסם באוגוסט 2012.
- היא השלימה את **תקנות הגנת הפרטיות (אגרות)(תיקון), התשע"ה-2014**, ופרסמה אותן ברשומות. התקנות קבעו שינוי מהותי ופישטו את אופן חישוב האגרה התקופתית המוטלת על בעלי מאגרים הרשומים בפנקס.

ליווי הפעילויות השונות הנעשות ברשות וסיוע להן

במהלך שנת 2014 ליוותה המחלקה המשפטית גם את פעילות המחלקות השונות וסייעה להן:

- **ליווי משפטי של פעולות הפיקוח** - המחלקה מספקת ייעוץ וליווי צמוד לפיקוחים של מחלקת רישוי ופיקוח ולסמכויות שהיא מפעילה תוך כדי ביצועם, ובכלל זה דרישת ידיעות ומסמכים, מתן הנחיות לתיקון ליקויים ומילוי צווים שיפוטיים לערוך חיפוש ולחדור לחומר מחשב אצל מפוקחים. דוגמאות לסוגיות שהצריכו חוות דעת המחלקה המשפטית: אופן החיפוש במחשב והצורך בצו האזנת סתר; התיישנות הפרות; טענות חיסיון של מפוקחים; מידתיות וסבירות של הנחיות לתיקון ליקויים; מתן זכות עיון בתיקי הפיקוח למפוקח או לגורמים אחרים.
- **ליווי משפטי של פעילות הרישום** - סוגיות משפטיות המתעוררות בהליכי רישום או עדכון של מאגרי מידע מופנות לטיפול ולבדיקה של המחלקה המשפטית. דוגמאות לסוגיות שהופנו

---

16 מטרתה המרכזית של ההצעה היא עדכון ושיפור יכולות הפיקוח והאכיפה של רמו"ט, כדי לתת מענה הולם לסיכונים הגוברים לזכות לפרטיות בעידן הסייבר ועיבוד המידע הדיגיטלי. הדרישה בהצעה היא לסט כלים בסיסיים שיאפשרו לרשות אכיפה אפקטיבית ומימוש תפקידיה וייעודה.

17 הצעת החוק עברה בקריאה ראשונה בכנסת ה-18. אולם הדיון בה לא נסתיים גם במהלך כהונתה של הכנסת ה-19, ולכן לא ניתן היה להחיל עליה שוב דין רציפות. הצעת החוק נועדה לעדכן את כלי האכיפה ואת מנגנוני הפיקוח הנתונים לרשם מאגרי המידע, ולכן היא חיונית לעבודה תקינה של הרשות.

18 התזכיר המוצע מצמצם מאוד את חובת הרישום של מאגרי מידע, ובה בעת קובע חובות של ניהול תקין של מידע אישי, החלות על בעלי מאגרי מידע.

להתייחסות המחלקה המשפטית: אופן מתן העיון בפנקס מאגרי המידע בפורמט של קובץ; בחינת תוקף הסכמת נושאי מידע לאיסוף מידע עליהם בידי בעל המאגר; החלפת בעלות על מאגר; חוקיות מטרות המאגר לפי דינים נוספים מלבד חוק הגנת הפרטיות; יישום תקנות האגרות וחובת תשלום אגרת הרישום והאגרה התקופתית בידי בעלי מאגרים רשומים.

- **ליווי משפטי של מחלקת אכיפה וחקירות** - פעולות התשאול, החיפוש והחקירה השונות הנערכות במחלקת אכיפה וחקירות מעלות שאלות משפטיות רבות, ומצריכות ליווי משפטי צמוד של המחלקה המשפטית, כמו גם חוות דעת משפטיות מטעמה.
- **מענה לפניות הציבור** - במקרים הרלוונטיים המחלקה המשפטית מספקת מענה לפניות המגיעות מהציבור הרחב, כמו גם ממשרדי ממשלה ומגופים ציבוריים, במגוון רחב של נושאים הנוגעים לתחומי עיסוקה של הרשות.

סיוע משפטי של רמו"ט לגופים חיצוניים, גיבוש עמדתה בנושאים שונים ומעורבותה בפרויקטים ציבוריים בשנת 2014 [19]

- **גיבוש עמדת רמו"ט בנוגע ליוזמות חקיקה** - במהלך השנה גיבשה הרשות את עמדתה באשר ליוזמות חקיקה ממשלתיות ופרטיות ולטיוטות תקנות שמכינים משרדי הממשלה בפריזמה של הגנת מידע אישי. לדוגמה: בשנת 2014 ליוותה רמו"ט את הצעת החוק להסדרת השימוש בכרטיס חכם בתחבורה הציבורית, את הצעת חוק הגנת הפרטיות (תיקון - הזכות להישכח), התשע"ד-2014, חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 43), התשע"ד-2014 ואת טיוטת תקנות הספרייה הלאומית (גישה לציבור לארכיון של אתרי אינטרנט), התשע"ד-2014. בשנת 2014 גם התפרסמו תקנות המפלגות (עדכון ואימות פרטים מזהים של חברי מפלגה ממרשם האוכלוסין בבחירות מקדימות), התשע"ה-2014, שרמו"ט הייתה מעורבת בשלבי התקנתן, הן בניסוחן והן בכתיבת נוהלי אבטחת המידע שקבע משרד הפנים בהתאם לתקנות. עוד טרם התקנת התקנות הייתה רמו"ט מעורבת בגיבוש הסעיף המסמיך בחוק המפלגות (תיקון מס' 18), התשע"ב-2012, שקבע את ההסדר הראשי לעדכון ולאימות פרטי חברי מפלגות מול מרשם האוכלוסין לקראת עריכת פריימריז; ההסדר נקבע בהתאם לעקרונות תפיסת "תכנון לפרטיות", בכך שהציג מנגנון השוואה אוטומטי, המצמצם במידה רבה את הסיכון לזליגה, הן של פרטי מרשם האוכלוסין והן של פרטי חברי המפלגות והשימוש לרעה בהם.
- **סיוע בייצוג רמו"ט בהליכים משפטיים שהיא צד להם ובהכנת עמדות היועץ המשפטי לממשלה בהליכים משפטיים אחרים** - המחלקה המשפטית מגבשת עמדה משפטית, אוספת חומר ומסייעת לפרקליטות ככל הנדרש להכנת כתבי בית דין ולייצוג הרשות, או ערך הפרטיות שהיא אמונה עליו, בדיונים בערכאות משפטיות. כך, למשל, במהלך שנת 2014 הופיע היועץ המשפטי בפועל של רמו"ט, יחד עם נציגת היועץ המשפטי לממשלה, בדיונים לפני בית הדין לחוזים אחידים בסעיפים הנוגעים לפרטיות ולשימוש במידע אישי בחוזה אחיד של חברת טלפוניה סלולרית. כך גם סייעה המחלקה המשפטית באופן משמעותי בגיבוש עמדת היועץ המשפטי לממשלה בתובענה אזרחית ובהתגוננות מפני עתירה לבג"ץ, שעסקו באופן הפצת מאגרי פסקי הדין מהנהלת בתי המשפט לחברות המאגרים המשפטיים, ובהחלטת הנהלת בתי המשפט לחייב את החברות למנוע מִפתוּח

[19] ליווי פרויקטים ממשלתיים הוא חיוני, שכן הוא מאפשר את הקונספט של תכנון לפרטיות (Privacy by Design) - שיטה להגנה על הפרטיות על ידי הטבעתה כבר בעיצוב של האפליקציה או של הטכנולוגיה החדשה. מדובר בגישה יוזמת להבדיל מגישה מגיבה. בדרך זו אנחנו מונעים פגיעה בפרטיות, בלי לוותר על קידמה, חיסכון והתייעלות באמצעות שימוש בטכנולוגיות ובשירותים מתקדמים. בשנים האחרונות תופסים תאוצה פרויקטים ממשלתיים מבוססי יישומים טכנולוגיים. למעשה, כמעט כל פרויקט טכנולוגי משלב נושאים של פרטיות ומידע אישי, שחיוני לבדוק אותם כבר בשלב הייזום, ולכן מעורבותה של רמו"ט בשלב זה הכרחית, כדי להנחות, לקדם ולאשר את המתווה למימוש הפרויקט.

של המאגרים למנועי חיפוש באינטרנט.[20] כמו כן סייעה המחלקה המשפטית, בשיתוף מחלקת פיקוח, באופן נרחב בגיבוש העמדה שהוגשה מטעם היועץ המשפטי לממשלה לבית הדין הארצי לעבודה בעניין השימוש בשעוני נוכחות ביומטריים במקומות העבודה.[21] במקרה אחר סייעה רמו"ט בגיבוש עמדת היועץ בתיק תובענה ייצוגית שהסתמכה בין השאר על הנחיית רשם מאגרי המידע בנוגע למצלמות מעקב.[22]

- **השתתפות בגיבוש החלטות הממשלה בתחום הסייבר** - בשנים האחרונות הולכת ההגנה הלאומית במרחב הסייבר והופכת אחת המשימות החשובות שעל המדינה לבצען. בהתאם לכך קיבלה הממשלה החלטות שונות בנושא זה, והמחלקה המשפטית נטלה חלק פעיל ונכבד בגיבושן, זאת כדי ליצור את האיזונים הנכונים תוך שמירה על הזכות לפרטיות של האזרחים, אשר עלולה להיפגע מהכלים ומהאמצעים השונים לקידום ההגנה במרחב הסייבר.
- **השתתפות בגיבוש ההחלטה בעניין העברת שטח הפעולה של התקשוב הממשלתי ממשרד האוצר למשרד ראש הממשלה**[23] - רמו"ט הייתה מעורבת בגיבוש החלטה זו, שעסקה בנושאים המשיקים לתחומי פעילותה ולסמכויותיה, לרבות סיוע למיזמי חדשנות במגזר הציבורי, קביעת מדיניות בעניין הנגשת מידע ומאגרי מידע לציבור ושיפור העברת מידע בין משרדים ממשלתיים.
- **שיתוף מידע רפואי: הרשומה הרפואית הלאומית ומערכת אופק** - מזה כעשור פועל משרד הבריאות להקמתה ולהטמעתה של מערכת ממוחשבת שתאפשר גישה מקוונת לתיקו הרפואי של המטופל למגוון הגורמים המטפלים בו בבתי החולים, במרפאות ובמוסדות הרפואיים השונים.[24] בין היתרונות בשיתוף המידע הרפואי בין המטפלים במוסדות הרפואיים השונים ניתן למנות את אלה: קיצור ודיוק התהליך האבחוני; מניעת בדיקות כפולות ויצירת רציפות בטיפול; אפשרות למתן טיפול, גם כשלא ניתן לתקשר עם החולה. ואולם מערכת מסוג זה מעלה, מטבע הדברים, גם חששות לפגיעה בזכות המטופלים לפרטיות ולסודיות ואפשרות לסיכוני אבטחה למידע האישי אותו מבקשים לשתף.

ועדות ציבוריות שישבו על המדוכה במהלך השנים ניסו לגבש מתווה להפעלת מערכת שיתוף מידע שתאזן במידה הנכונה בין ייעול הטיפול הרפואי לבין פרטיות המטופלים וההגנה על סודיותם הרפואית. אף שהדיון הציבורי לא התגבש להסכמה, ולמרות עמדת משרד המשפטים לפיה יש להסדיר בחקיקה ראשית פרויקט כה רחב היקף ובעל השפעה כה מקיפה ומכרעת על הזכות לפרטיות של הציבור בישראל, החל משרד הבריאות לפעול בהדרגה משנת 2011 ליישום בפועל של מערכת הרשומה הרפואית, בהתבסס על פלטפורמה טכנולוגית קיימת - מערכת **אופק**.

רמו"ט חזרה והדגישה לפני משרד הבריאות את הצורך בהסדרת הבסיס המשפטי להפעלת מערכת **אופק**. במקביל היא הציגה לפני משרד הבריאות את עמדתה בנוגע לעיצוב המערכת כך שהסיכון לפרטיות יהיה מזערי ככל האפשר.[25] בהקשר זה היא הנחתה את המשרד לבסס את אפיון המערכת על תוצאות תסקיר השפעה על הפרטיות.[26]

---

20 ת"צ (ת"א) 34134-01-12 שווימר נ' חשבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ; בג"ץ 5870/40 חשבים ה.פ.ס מידע עסקי בע"מ נ' הנהלת בתי המשפט. ביום 12.11.15 קיבל בית המשפט העליון בשבתו כבג"ץ את העתירה וביטל את החלטת הנהלת בתי המשפט המחייבת למנוע מפתוח - http://elyon1.court.gov.il/files/14/700/058/t17/14058700.t17.htm

21 עס"ק 7541-04-14 הסתדרות המעו"ף נ' עיריית קלנסואה.

22 ת"צ 5034510/13 דוד אנגור נ' בנק לאומי לישראל בע"מ.

23 החלטה מספר 2097 (חכ/41) 10.10.2014.

24 להרחבה בנושא, אנא ראו מסמך מיום 17.2.2014 שהוכן בנושא במרכז המחקר והמידע של הכנסת: http://knesset.gov.il/committees/heb/material/data/mada2014-05-20.pdf.

25 ראו לעיל ה"ש 19 לעניין תכנון לפרטיות.

26 התסקיר הוא הליך שמבוצע על ידי הארגון בשלב מוקדם של תכנון מערכת המידע, כדי לזהות סיכונים לפגיעה בפרטיות ובהגנת המידע האישי במערכת, למזער אותם ואף למנעם. תסקיר אפקטיבי נערך כבר בשלב התכנון והיישום הראשוני של המערכת כחלק מתהליך "תכנון לפרטיות". הרחבה בעניין זה ראו באתר רמו"ט: http://index.justice.gov.il/Units/ilita/news/Documents/תסקיר%20השפעה%20על%20הפרטיות.pdf

על אף העדר הסמכה חוקית ואסדרה ראויה של מגוון סוגיות האתיקה והפרטיות הרלוונטיות, פרסם בינואר 2014 מנכ"ל משרד הבריאות חוזר שכותרתו **שיתוף מידע רפואי במדינת ישראל**, ובו הורה לארגוני הבריאות בישראל להתחבר למערכת **אופק**. לאור התנגדות היועץ המשפטי לממשלה ורמו"ט הקפיא המנכ"ל את החוזר, כדי להשלים את האסדרה המהותית והנורמטיבית של הפרויקט ולעגנו בחקיקה מתאימה.

משלב זה נטלה רמו"ט חלק נכבד בפעילות הצוות שעסק בהכנת החקיקה המסמיכה את הקמת הפרויקט וגיבש את עקרונות פעולתו. בין השאר נדונו בישיבות הצוות הסוגיות המהותיות האלה: סוג המידע שניתן יהיה לשתף והיקפו; הסכמת המטופלים; הרשאות גישה למערכת; תכליות השימוש במידע; מתכונת הפיקוח והבקרה על המערכת; ארגוני הבריאות שישתתפו במערכת כצרכנים וכמקורות; אפיון וארכיטקטורת המערכת בדגש על תכנון לפרטיות ועל נושא אבטחת המידע.

רמו"ט רואה חשיבות רבה בהשלמת החקיקה המסמיכה והמסדירה את השימוש במערכת **אופק**, המשמשת כיום בפועל את רוב ארגוני הבריאות בישראל, ומתעתדת להמשיך ולקחת חלק משמעותי בגיבוש החקיקה.

- **הצעת חוק מידע גנטי** - חוק מידע גנטי מסדיר את הכללים החלים על עריכת בדיקות גנטיות ומתן ייעוץ גנטי במדינת ישראל וקובע הגנות על הזכות לפרטיות לגבי המידע הגנטי. מטרת החוק היא להסדיר תחום חשוב זה, בלי לפגוע באיכות הטיפול הרפואי, במחקר הרפואי והגנטי, בקידום הרפואה ובהגנה על שלום הציבור. מאז חקיקתו של החוק לפני כ-14 שנה חלו תמורות משמעותיות בתחום הגנטיקה, והניסיון הרב שהצטבר במהלך השנים, הן במישור המדעי והן במישור המשפטי והאתי, הוליד את הצורך לבצע התאמות בחוק. רמו"ט ליוותה את הליך החקיקה של הצעת חוק מידע גנטי.[27]

פעילות לקראת הבחירות לכנסת ה-20

לקראת הבחירות לכנסת ה-20 הפיצה רמו"ט למפלגות הנחיה בעניין החובות החלות עליהן בנוגע לשמירה על פרטיות המידע המתקבל והנאסף אצלן, הן המידע מפנקס הבוחרים והן המידע אודות חברי המפלגות. פנקס הבוחרים הוא רשימה שמית שמפיקה יחידת הפיקוח הארצי על הבחירות, הכוללת את כל בעלי זכות הבחירה לכנסת. המפלגות מקבלות עותק מהפנקס, והן רשאיות להשתמש במידע הכלול בו אך ורק לצורך ההתמודדות בבחירות לכנסת ולצורך יצירת קשר עם ציבור הבוחרים. אסור להן לעשות במידע שימוש אחר, לרבות העברתו לצד שלישי, ועם סיום הליך הבחירות על כל מפלגה להחזיר את פנקס הבוחרים ולמחוק את המידע באופן שלא יאפשר את אִחזורו.

רמו"ט הנחתה את המפלגות גם בנוגע לחובתן לשמור על מאגר המידע הכולל את רשימת חברי המפלגה ופרטי הקשר שלהם. על פי הנחייתה יש לאפשר גישה למאגר זה ואת הפצתו, תוך מודעות והתחשבות בזכותם של חברי המפלגה לשמור לעצמם את דעותיהם הפוליטיות, ובפרט תוך צמצום החשש שמידע אודות חברותם במפלגה יועבר למי שאינו נדרש לכך או ייעשה בו שימוש שאינו קשור למטרות הלגיטימיות שהגדירה המפלגה במגבלות הדין. על כן נדרשו הנהלת המפלגה, עובדיה וכל מי שפעל מטעמה לפעול בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, כדי לשמור על פרטיות הבוחרים וחברי המפלגה ולמנוע סיכונים מיותרים לפרטיותם.

[27] בסופו של יום לא אושרה הצעת החוק, משום שהכנסת התפרקה, ולא הוחל עליה דין רציפות.

בפיקוחים שערכה רמו"ט במהלך הבחירות לכנסת ה-18 וה-19 [28] ולאחר סיומן התברר שמפלגות נהגו שלא בהתאם להוראות החוק ולא הגנו כיאות על המידע. לדוגמה: בהפירן את הדרישה על פי חוק להחזיר את המידע מהפנקס בתום מערכת הבחירות, הטמיעו אותו המפלגות במערכות המחשב שלהן. זאת ועוד, עותק מהפנקס נמסר לגורמים שלא היו מורשים לקבלו וכן נמצאו ליקויים באבטחת המידע.

[28] ראו הרחבה של עניין זה בפרק הדן בפעולות הפיקוח.

פעילות במישור הבינלאומי

בשל ההתפתחויות הטכנולוגיות ברשתות התקשורת והמידע, עוברים ברחבי העולם היקפים אדירים של מידע, ומכאן שלדיני הגנת המידע יש היבטים בינלאומיים רבים. לשיתוף פעולה בינלאומי באכיפת פרטיות המידע חשיבות גבוהה, שכן רוב פעולות איסוף המידע האישי והשימוש בו נעשים באמצעות תשתית האינטרנט ובידי חברות בינלאומיות או חברות לאומיות הפועלות במרחב הווירטואלי. אתגרי האכיפה של פרטיות המידע דומים ברוב המדינות הדמוקרטיות, המקנות לפרטיות מעמד של זכות יסוד חוקתית. שיתופי פעולה בין רגולטורים מאפשרים הפריה ולמידה הדדית בתחומי האכיפה והמדיניות, ולפיכך תורמים לחיזוק ההגנה על המידע, הן במישור הלאומי והן במישור הגלובלי.

פעילות ענפה במישור הבינלאומי חיונית לשימור מעמדה הבינלאומי של מדינת ישראל בנושא ההגנה על המידע,[29] וכדי לקדם את האינטרסים הכלכליים שלה. בשל כך רמו"ט חברה בפורומים בינלאומיים רבים שמטרתם לקדם את ההגנה על המידע ולייצר שיתופי פעולה בנושאי מדיניות ואכיפה.

להלן עיקרי פעילות רמו"ט במישור הבינלאומי בשנת 2014:

חברות בפורומים בינלאומיים

- **ועדת CDEP (Committee on Digital Economy Policy)** - רמו"ט (בשיתוף עם משרד התקשורת) משמשת כנציגת ישראל בוועדה זו ומשתתפת בדיונים בסוגיות שונות של פרטיות ואבטחת מידע בכלכלה הדיגיטלית. הוועדה עוסקת בניסוח הנחיות ובהכנת מסמכי עבודה בנושאים שונים, שתכליתם לפתח את הכלכלה הדיגיטלית, שגלומים בה יתרונות כלכליים וחברתיים עצומים, בין היתר באמצעות הגברת אמון הציבור בה, למשל על ידי חיזוק ההגנה על המשתמשים בה, לרבות שמירה על פרטיותם ועל אבטחת המידע שלהם.

- **קבוצת העבודה SPDE (Privacy and Security in the Digital Economy) של הארגון לשיתוף פעולה כלכלי (OECD)** - ראש רמו"ט משמש נציג ישראל בקבוצת עבודה זו, העוסקת בנושאים הנמצאים בליבת דיני ההגנה על הפרטיות והמידע. קבוצת העבודה פועלת תחת ועדת CDEP, ומייעצת לה בנושאים הקשורים לפרטיות ולאבטחת מידע. קבוצת העבודה מכינה לדיון בוועדת CDEP ולאישורה ניירות עבודה, המלצות והנחיות, הנוגעים להיבטים של פרטיות ואבטחת מידע בכלכלה הדיגיטלית.

  במהלך שנת 2014 עסקה קבוצת העבודה בנושאים מגוונים, ובכלל זה מדיניות סייבר ופרטיות, ניהול זהויות דיגיטליות, ניהול סיכונים לפרטיות, שימוש משני במידע רפואי, שיתוף פעולה באכיפת דיני ההגנה על המידע ועוד. עוד היא בחנה את ההמלצות משנת 2002 בנושא אבטחת מידע ותיקנה אותן.

- **רשת שיתוף פעולה באכיפת הגנת הפרטיות במידע GPEN (Global privacy Enforcement Network)** - הרשת הוקמה ב-2010 בהמלצת הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי (OECD). מדובר ברשת לא פורמלית הכוללת 53 רשויות אכיפת פרטיות ב-39 מדינות בעולם. מטרת הרשת היא לכונן שיתופי פעולה חוצי גבול בין רגולטורים של פרטיות בשוק גלובלי גדל, שמתנהלים בו מסחר ופעילות צרכנית, המבוססים על העברת מידע אישי בין הגבולות. חברי ה-GPEN חברו יחדיו לחיזוק הגנת הפרטיות האישית בהקשר הבינלאומי. רמו"ט חברה ב-GPEN ואף חברה בוועד

[29] בשנת 2011 הכיר האיחוד האירופי בישראל כבעלת "רמת הגנה נאותה" בתחום של הגנת הפרטיות במידע אישי (ADEQUACY), והתיר להעביר אליה מידע ללא מגבלות בירוקרטיות.

המנהל יחד עם רשויות הגנת הפרטיות של ניו זילנד, קנדה ואנגליה וה- FTC (Federal Trade Commission) בארצות הברית. פעולות הארגון מגוונות, וביניהן שיחות ועידה חודשיות בנושא אכיפת דיני הגנת הפרטיות והמידע, אתר אינטרנט שניתן להפיץ בו שאילתות ולדון בנושאים מקצועיים, מפגש דו שנתי (המפגשים מוצמדים לכנס הנציבים ולמפגש השנתי לתיאום אכיפה (להלן)) ופרויקט ה-Sweep (להלן).

- **פרויקט ה-Sweep** - פרויקט אשר במסגרתו מבצעות רשויות האכיפה החברות בארגון פעולות אכיפה בנושא שהוסכם עליו מראש. הארגון מסכם את תוצאות הפעילות, ומפרסם את הנתונים לציבור. יתרונות הפרויקט רבים: הרשויות מחליפות ביניהן תובנות בנוגע לשיטות פיקוח ואכיפה, ופעולות האכיפה מקבלות חשיפה תקשורתית מקומית ובינלאומית, המגבירה את ההגנה על הפרטיות ואת המודעות לחשיבות הנושא.

ב-2014 השתתפה רמו"ט בפעילות אכיפה משותפת ל-26 רשויות הגנת מידע אישי ופרטיות מרחבי העולם החברות ב-GPEN. הפעילות התמקדה באיסוף מידע אישי באמצעות אפליקציות סלולריות (**Application Sweep 2014**), ובמסגרתה נערכה בדיקה של 1211 אפליקציות מגוונות[30] ברחבי העולם, בנוגע לאופן שבו הן משקפות לציבור איזה מידע אישי ייאסף עליו לאחר התקנת האפליקציה ומה ייעשה בו. במסגרת סריקת האפליקציות הסלולריות בישראל נבחן מדגם של אפליקציות פופולריות, הנוגעות לתחומי הבידור והתקשורת, התחבורה, הצרכנות והבריאות. ממצאי הבדיקה פורסמו לציבור בדו"ח שמטרתו לעודד ארגונים לפעול בהתאם לעקרונות הגנת הפרטיות ולהרחיב את שיתוף הפעולה בין רשויות אכיפת הפרטיות בעולם.

המדינות המשתתפות, ובהן ישראל, בדקו את סוגי ההרשאות שדרשו האפליקציות, ובחנו אם הן חרגו מהתחום הסביר הנדרש לצורך שימוש באפליקציה, ובפרט נבחן אופן מסירת ההסבר למשתמשים, או היעדרו של הסבר, בכל הנוגע לסיבות שבגינן האפליקציות דורשות את המידע האישי ולשימוש שייעשה במידע האישי שנמסר. הדו"ח מראה שככל שהפופולריות של האפליקציות עולה, רבות מהן מחייבות גישה למידע אישי רב, ללא מתן הסבר מספק על אופן השימוש במידע.

הממצאים מתוך ריכוז הנתונים הכלל עולמי מצביעים, בין היתר, על אלה: ב-75% מכלל האפליקציות שנבדקו נדרשה הרשאה אחת או יותר, כאשר ההרשאות הנפוצות ביותר היו מיקום, זיהוי המכשיר, גישה לחשבונות אחרים, מצלמה ואנשי קשר; 59% מהאפליקציות לא כללו התייחסות לפרטיות בשלב שקדם להורדת האפליקציה; אפליקציות רבות לא כללו מידע מספיק בנוגע לסיבה שבגינה נדרש המידע שנאסף או בנוגע לשימושים הנעשים בו לפני הורדת האפליקציה, או כללו קישורים לאתרי אינטרנט שבהם הופיעה מדיניות פרטיות שלא התייחסה לאפליקציה עצמה; במקרים אחרים הובילו הקישורים לדפי מדיה חברתית שלא עבדו או דרשו מהמשתמש להיכנס לאתר תוך שימוש בשם משתמש.

מהבדיקה שערכה רמו"ט בישראל עולה, בין היתר, ש-70% מהאפליקציות אינן מפרטות מדיניות פרטיות בטרם התקנה; במקרים בודדים צוינה מדיניות הפרטיות באפליקציה בצמצום, אך הרוב מפנות לאתר האינטרנט או אינן מתייחסות כלל לנושא הגנת הפרטיות; קיימות שאלות בנוגע לנחיצות ההרשאות המתבקשות ביחס לפעילות האפליקציה.

רמו"ט פרסמה את ממצאי הבדיקה בצירוף המלצות לציבור משתמשי האפליקציות, כיצד לנהוג בבטחה בעת השימוש בהן.[31] כמו כן נשלח לשבע חנויות אפליקציות מובילות (app stores), ובהן גוגל פליי ואפל סטור, מכתב שחתומות עליו מספר רשויות הגנת פרטיות בעולם וישראל בתוכן,

---

30 האפליקציות נבחנו במכשירי אפל, מכשירי אנדרואיד, אפליקציות חינמיות ובתשלום, כמו גם אפליקציות מהמגזר הציבורי ומהמגזר הפרטי. מנעד האפליקציות כלל בין היתר משחקים, בריאות/כושר, חדשות ובנקאות.

31 http://index.justice.gov.il/Units/ilita/news/Pages/HodaatDovrot.aspx

הקורא להן לחייב מפתחי אפליקציות להפנות למדיניות הפרטיות עוד בטרם התקנת האפליקציות בידי המשתמש. במכתב נטען שההפניה הכרחית, כדי ליידע את המשתמש איזה מידע אישי נאסף ממנו ולאילו מטרות, ולאפשר לו להחליט אם הוא מסכים לכך אם לאו.

הכנס הבינלאומי ה-36 של נציבי הגנת מידע ופרטיות

רמו"ט נוטלת חלק בכנס הבינלאומי של נציבי הגנת מידע ופרטיות. חברי הכנס מתכנסים אחת לשנה, דנים בנושאים שונים ומקבלים החלטות. באוקטובר 2014 השתתף נציג רמו"ט בכנס הבינלאומי ה-36 של נציבי הגנת מידע אישי ופרטיות. במסגרת הכנס נדונו נושאים רבים, ובהם חינוך דיגיטלי, Big Data ו-Internet of Things. התקבלו בו שתי החלטות: לחזק את שיתופי הפעולה בתחום האכיפה; להשתתף בדיאלוגים בינלאומיים בנושא תכניות מעקב אלקטרוניות והתאמתן לעקרונות ההגנה על הפרטיות.

כנס שיתוף פעולה בינלאומי באכיפה
ENFORCEMENT COORDINATION ANNUAL EVENT

רמו"ט חברה בפורום העוסק בתיאום אכיפה בינלאומית, ותכליתו לממש החלטה של כנס נציבי ההגנה על הפרטיות ולפיה מדינות ישתפו פעולה בנושא אכיפת הגנת המידע והפרטיות. בחודש אפריל 2014 השתתפה נציגת רמו"ט בכנס שארגנה רשות המידע הבריטית (ICO) בשיתוף עם רשות הגנת המידע הקנדית. בכנס נערך דיון, בין היתר, על הבניית מסגרות שיתוף הפעולה בין הרשויות בתחום האכיפה. כמו כן נדון מסמך הבנות שמטרתו לגבש את המסגרת ואת הכללים לשיתוף במידע, על מנת לקדם אכיפה במדינות השונות, כל אחת לפי שיקול דעתה וצרכיה, ללא פעילות אכיפה משותפת. עוד השתתפו הנציגים בסדנאות ניהול הליכי אכיפה בתחומים שונים.